Quaestiones Eustathianae

Leopold Cohn

Ge 41.49

Harvard College Library

FROM

Francis H. Fobes

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

QUAESTIONES EUSTATHIANAE

PARTICULA I

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM SCRIPSIT

ET

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

CONSENSU ET AUCTORITATE

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE VIADRINA

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

DIE XIV M. DECEMBRIS A. MDCCCLXXVIII HORA XI

IN AULA LEOPOLDINA

PUBLICE DEFENDET

LEOPOLDUS COHN

ZEMPELBURGENSIS.

ADVERSARII ERUNT:

F. DE STOJENTIN, DR. PHIL. GYMN. ELISAB. VRATISL. COLLEGA.

W. BRACHVOGEL, CAND. PHIL.

TH. HEINE, CAND. PHIL.

VRATISLAVIAE.

TYPIS S. SCHOTTLAENDERI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Cow 1/2899

QUAESTIONES EUSTATHIANAE

PARTICULA I

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM SCRIPSIT

ET

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

CONSENSU ET AUCTORITATE

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE VIADRINA

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

DIE XIV M. DECEMBRIS A. MDCCCLXXVIII HORA XI

IN AULA LEOPOLDINA

PUBLICE DEFENDET

LEOPOLDUS COHN

ZEMPELBURGENSIS.

ADVERSARII ERUNT:

F. DE STOJENTIN, DR. PHIL. GYMN. ELISAB. VRATISL. COLLEGA.
W. BRACHVOGEL, CAND. PHIL.
TH. HEINE, CAND. PHIL.

VRATISLAVIAE.

TYPIS S. SCHOTTLAENDERI.

Digitized by Google

Ge 41.49

HARVARD COLLEGE LIBRARY
GIFT OF
FRANCIS H. FOBES
AUG 30, 1921

Digitized by Google

AUGUSTO REIFFERSCHEID

SACRUM.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRAEFATIO

Eustathi commentarios Homericos multas et bonas e veterum grammaticorum libris reliquias continere inter omnes constat. quae dispersa doctae eruditionis documenta colligere et ab ineptiis scriptoris Byzantini secernere et suo quodque auctori vindicare maxime necessarium est. amat enim Eustathius morem illius aetatis sequens saepe auctorem suum non nominare et quae ex fontibus suis describit vel tamquam sua proferre vel breviter significare se „veterum“ tradere doctrinam. itaque non mirum quod etiam hoc tempore haud raro a viris doctis „Eustathi“ testimonia afferuntur, cum vetus quidam grammaticus laudandus fuerit. ut insigne exemplum afferam, ab eis qui de Graecorum lusibus scribunt etiam nunc Eustathius solus semper testis laudatur, cum in illis enarrandis Eustathium Suetonium Tranquillum secutum esse iam intellectum sit. itaque cum anno 1876 ordo philosophorum Vratislaviensis hanc quaestionem ut certamen fieret commilitonibus proposuisset: „Auctores ab Eustathio in scholiis Homericis adhibiti indagentur“, vasta illa commentariorum mole non deterritus ad eam quaestionem accessi mihique contigit, ut ordo commentationem meam praemio constituto ornaret. quorum studiorum specimen hanc dissertationem esse volui.

Quae adhuc viri docti in hoc studiorum campo praestiterunt, ea ut perscrutarer omnem dedi operam. omnes autem

quotquot de Eustathi auctoribus scripserunt, ex quibus nomino Valckenaerium[1]) Lehrsium Nauckium Meierum Reifferscheidium Naberum Lentzium[2]), non nisi data occasione Eustathium attigerunt, universe in Eustathi fontes adhuc nemo inquisivit. nam quae La Roche libro „Die Homerische Textkritik im Alterthum" inscripto de Eustathio disputavit (p. 151—174), ea nemini satisfecisse confido.[3])

[1]) Summam Valckenaeri disputationis (Opusc. philol. I 337 ss.), quam pro fundamento omnium de Eustathio quaestionum habendam esse arbitror, huc apposui: „Perlustrato indice auctorum quos Eustathius citat Hudsoniano (ap. Fabric. Bibl. Gr. I 306) mirabar saeculo XII tantum bonarum rerum superfuisse...tandem credidi e centenis quorum testimoniis utitur legisse paucissimos et praeter grammaticorum scripta nihil adeo, quod ad nos non pervenerit. . . . qui tot comicos plerosque satis frequenter laudat, nullam tamen legerat comoediam sive tragoediam quae perierit . . . . comicorum istorum verba pleraque descripsit ex Athenaeo . . . diligens Herodoti lector geographica hausit e Strabone et e Stephano Byzantino . . . . his adde Apionis et Herodori in Iliada aliorumque vetustissima in utrumque poema scholia, copiosa Aelii Dionysii Pausaniae et aliorum aliquot lexica, perpaucorum technicorum Heraclidae Alexandrini et Herodiani scripta: fontes habebis quibus solis longe maximam commentariorum partem derivaverit".

[2]) K. Lehrs, De Aristarchi studiis Homericis, ed. II. Lips. 1865; imprimis p. 33. 370 ss. — Aug. Nauck, Aristophanis Byzantii fragmenta, Halis 1848. — M. H. E. Meier, commentationis Andocideae sextae particulae IV—XII sive de lexicis rhetoricis in Opusc. acad. II, 62 ss. — Aug. Reifferscheid, Suetoni Tranquilli reliquiae p. 273. 322. 454. 462. p. XVIII. ss. — S. A. Naber, Prolegomena ad Photii lexicon, Leidae 1864. — Aug. Lentz, Herodiani Technici reliquiae, Lips. 1867—1870.

[3]) Qua ratione La Roche rem tractaverit, aliquot exemplis demonstrare liceat. Stephanum Byzantium inter Eustathi auctores ab eo non nominari iure miratus est Lentz (l. l. I p. CCXV). sed ille nec Aristophanem Byz. nec Suetonium ab Eustathio adhibitum esse audivit. ignorans Aelium Dionysium lexicon suum Seymno cuidam dedicasse (cf. Phot. Bibl. cod. 152) haec scribit (p. 173): „Eine andere Schrift von Aelius Dionysius citiert Eust. p. 228,38 Αἴλιος Διονύσιος ἐν οἷς γράφει πρὸς Σκύμνον." ridicule autem de dignitate Aeli Dionysi et Pausaniae sic iudicat: „Beide Schriftsteller sind Grammatiker untergeordneten Ranges und den erhaltenen Fragmenten nach zu schliessen nichts weiter als Compilatoren, wie Choeroboscus oder Theognost, denen sie aber an Bedeutung weit nachstehen." in universum de Eustathi fontibus miram opinionem hanc statuit (p. 172): „Mit Ausnahme der Hypomnemata des Apio und Herodor hat Eust. keine irgendwie bedeutende Schrift benützt, die wir heutzutage nicht mehr besitzen".

Ut de ratione et via pauca dicam, qua usus sim ad rem propositam iuste perficiendam, Eustathi commentarios cum superstitibus libris grammaticis lexicis scholiis comparavi indeque omnia quae ad Eustathi auctores investigandos emendandos supplendos aliquid conferre mihi videbantur adhibui. itaque si quae in his quaestionibus attigerim, quae proprie ad Eustathium pertinere non videantur, viros doctos non indignaturos spero.

Distinguenda sunt Eustathi auctorum genera quattuor, quorum primo scholia Homerica continentur, altero grammatici qui dicuntur technici (Heraclides Herodianus Choeroboscus), tertio scriptores lexicorum et similes, quarto reliqui scriptores (Athenaeus Strabo Stephanus Byzantius Arrianus Aelianus alii). tertium genus, ut quod longe utilissimum sit, elegi quod primum accuratius tractarem. pertinent ad hoc fontium genus Aristophanis Byzanti lexeon liber, Suetoni Tranquilli libri grammatici et antiquarii, Aeli Dionysi et Pausaniae aliorumque lexica rhetorica, Erenni Philonis liber de differentiis verborum. atque hac in dissertatione quidem tantum de Aristophane Byzantio et de Suetonio egi, quos nunc maxime melius tractare licet. postquam Milleri industria excerpta quaedam Aristophanea et Suetoniana e tenebris Byzantinis in lucem prolata sunt.[1]) quae disputavi si periti iudices probaverint, rem propositam continuaturus de Eustathi lexicis rhetoricis agere in animo habeo.

[1]) Nuper de illis excerptis disputavit et glossarum Aristophanearum et Suetonianarum indicem confecit Aug. Fresenius. (De λέξεων Aristophanearum et Suetonianarum excerptis Byzantinis scripsit A. F. Aquis Mattiacis 1875.)

CAPUT I

DE ARISTOPHANE BYZANTIO

Fragmenta Aristophanis grammatici diligentissime collegit ac disposuit Augustus Nauck[1]). et ceterorum quidem operum pauca supersunt testimonia; de iis vero celeberrimi grammatici studiis quae in lexeon et glossarum interpretationibus versabantur accuratius nobis iudicare licet per Eustathium. multis locis excitat Eustathius Aristophanem grammaticum, pluribus tacite exscripsit. nihilo vero secius omnia fere λέξεων Aristophanearum fragmenta Eustathiana felici coniectura collegit Nauck tenui nisus fragmento Parisino, quod e codice Regio 1630 primus edidit Boissonade post Epim. Herod. p. 283 (Nauck p. 79). sed erravit Nauck de fonte unde hauserit Eustathius, cum contenderet: „alia ex Athenaeo deprompsit alia eaque graviora ex scholiis Homericis: quod cum haud paucis in locis etiam nunc demonstrari possit (cf. Eust. p. 711, 29 fr. V. item fr. VIII. LIX. LXI. all.) [2]), de ceteris indubia ratiocinatione colligitur"

---

[1]) Περὶ αἰγίδος commentatio (Nauck p. 271) ab ipso Nauckio addubitata Aristophani abiudicanda est. nam quae ex Aristophane Eustathius p. 603, 28 sese proferre simulat, ea in Porphyriano scholio codicis Veneti B (ad B 787) nunc leguntur. pro Aristotele a Porphyrio laudato scripsit Eust. Ἀριστοφάνης. cf. Rose, Aristot. pseudepigr. p. 162. schol. Iliad. ed. Dindorf.

[2]) e scholiis Eust. non nisi fr. LIX deprompsit (p. 150, 17 coll. schol. A 567), reliqua scholia a Nauckio laudata ex Eustathio descripta sunt: schol. L ad E 266 (a sec. man.) ex Eust. p. 546, 27 (fr. LXI); Cram. An. Par. III 229 ex Eust. p. 711, 29 (fr. V); Cram. An. Par. III 221 ex Eust. p. 648, 53 (fr. VIII). idem valet de ceteris quae huc pertinent scholiis a Cramero l. l. editis. nam scriptores codicum 2681 (Cram. p. 29—96) 2767 (p. 179—246) 3058 (p. 371—389) multa ex Eustathi copiis descripserunt.

(p. 79 not.). quae opinio cum non confirmatur scholiis Homericis, tum refutata est invento nuper in Atho monte codice, ubi fere exstant quae prius tantum ex Eustathio erant cognita. iam excerptis quae ex libro Athoo edidit Emmanuel Miller (Mélanges de littérature Grecque. Paris 1868) constat Eustathium ad manus habuisse λέξεων Aristophanearum exemplar vel (quod magis credo) excerpta.

Statuerat Nauck λέξεων libri Aristophanei capita sex: 1. περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν. 2. περὶ συγγενικῶν ὀνομάτων. 3. περὶ προσφωνήσεων. 4. περὶ βλασφημιῶν. 5. Ἀττικαὶ λέξεις. 6. Λακωνικαὶ γλῶσσαι. quorum duo priora in codice Athoo exstant, reliqua desunt, capita dico περὶ προσφωνήσεων, Ἀττικαὶ λέξεις, Λακωνικαὶ γλῶσσαι; nam caput περὶ βλασφημιῶν Aristophani Byzantio abiudicandum est. novum vero caput ex illo codice innotuit περὶ τῶν ὑποπτευομένων μὴ εἰρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς inscriptum. cuius capitis glossae apud Eustathium cum alio titulo exstant. codicis Athoi simillimus ex eodemque archetypo deductus est cod. Laurentianus plut. LXXX, 13, quem descripsit Fresenius: sed is codex unum tantum caput Aristophaneum (περὶ συγγενικῶν ὀνομάτων) exhibet. quorum codicum notitia ideo maxime utilis est, quod multa fragmenta quae apud Nauckium, quod titulis carebant, sedis erant incertae nunc certam obtinent sedem (cf. Fresenius p. 20). archetypum eorum multis locis corruptum et mutilatum fuisse codicibus illis inter se et cum Eustathio collatis luculentissime apparet. Eustathi exemplar multo erat plenius: testimonia scriptorum (χρήσεις) frequenter ab Eustathio laudata omnia fere a codd ML absunt. [1])

1. Περὶ τῶν ὑποπτευομένων μὴ εἰρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς.

Eustathius p. 1761, 20 plures glossas deinceps profert his verbis: ὁ δὲ τὸν σάνναν τοῦτον παρασημηνάμενος Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς [2]) καὶ ἄλλας ἐκτίθεται καινοφώνους λέξεις, οἷον ἄσιλλαν κτλ. similibus p. 279, 38 . . . . ὡς ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης παρέπηξεν οἷς ἔφη περὶ καινοτέρων λέξεων. quibus titulis nihil tribuit Nauck, cum diceret (p. 181 not. 1): „sed quas Eust. p. 279, 38 p. 1761, 19. 23 affert καινοτέρας et καινὰς καὶ ἀσυνήθεις sive καινοφώνους λέξεις, iis nemo amplius opinabitur ordinem

[1]) M et L litteris Fresenium secutus Athoum et Laurentianum codices significavi.

[2]) sic Eust. Aristophanem omnibus locis laudat, ubi glossarum exemplar adiit.

indicari ab Aristophane institutum: immo Eust. nil praebet nisi syllogen variorum nominum sive glossarum e diversissimis Aristophanei operis partibus conflatam.“ itaque glossas ab Eustathio p. 1761, 22 prolatas fragmentis sedis incertae ascripsit (frg. XLIII — LVIII). Naucki sententia improbata Otto Schneider (Neue Jen. Litt.-Ztg. 1848 p. 977) peculiare caput περὶ καινοτέρων λέξεων fuisse coniecit eique fragmenti Parisini paragraphos 1—11, undecimam haud recte, aliaque fragmenta vindicavit. quam coniecturam veram esse docuit exc. M, ubi omnes fere glossae ab Eustathio l. l. congestae in capite περὶ τῶν ὑποπτευομένων leguntur, ut dubitari nequeat, quin idem caput indicet Eustathius, idem excerptum M: Eustathius nempe titulum capitis suis verbis circumscripsit.

Habemus igitur tres huius capitis Aristophanei fontes, Eustathi commentarios excerptum M fragmentum Parisinum. fragmenti Parisini huic capiti vindicandae sunt decem paragraphi priores et paragraphus septima decima. quarum glossarum duae neque apud Eustathium neque in exc. M comparent (§ 1 Ἀθηναία, § 4 καταφαγᾶς). M exhibet glossas viginti tres, quarum quattuor et ab Eustathio et a fragm. Par. absunt (μεγαλοψυχεῖν, μεγαλοψυχία, ἄρχειν, τάγηνον), Eustathius glossas huius capitis tractavit triginta septem, quarum quattuor (ἀμύνεσθαι, ἐπικύλλωμα, ἐπιστάτης, κόλλοψ), quae neque in excerpto M neque in fragmento Parisino exstant, probabili coniectura Fresenius propter argumenta huic capiti vindicavit. decem glossarum auctor non laudatur ab Eustathio (βλακεύεσθαι, γόμος, ζωή, κοκκύζειν, λεπύχανον, πλεονεξία, ψευδολογία, σπανοσιτία, φερνή, ψελλός), quarum octo (βλακεύεσθαι, γόμος, κοκκύζειν, λεπύχανον, πλεονεξία, ψευδολογία, σπανοσιτία, φερνή) Aristophaneas esse testatur exc. M, duae reliquae (ζωή, ψελλός) huic capiti Aristophaneo vindicandae sunt propter consensum fragmenti Parisini. de ψελλός glossa (Eust. p. 1535, 21. cf. frg. Par. § 6) consentire videtur Fresenius (p. 115 not. 3), de glossa ζωή (Eust. p. 1752, 56 [1758, 29] cf. frg. Par. § 17) dissentit. mirum sane locum ζωή glossa obtinet in fragmento Parisino; nam cum reliquae huius capitis glossae continuo sese excipiant (§ 1—10), deinde sequatur una glossa capitis περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν (§ 11), tum quinque glossae capitis περὶ συγγενικῶν ὀνομάτων (§ 12—16), una ζωή glossa (§ 17) separata a ceteris eiusdem capitis finem efficit excerptorum ex Aristophane Byzantio (sequuntur glossae Suetonianae). hanc ipsam ob causam „quod locus quam maxime refragatur“,

Fresenius (p. 78) Aristophani glossam tribuere non ausus est, etsi eius argumentum capiti περὶ τῶν ὑποπτευομένων convenire non negavit. itaque aliam viam exploravit ad difficultatem tollendam, confugit ad Zenodorum, cuius libri περὶ τῆς Ὁμήρου συνηθείας epitomen codices ML exhibent (cf. Miller Mélanges p. 407 seqq. Fresenius p. 38). ex his Zenodoreis, quorum in codice illo Regio Parisino nec vola nec vestigium fluxisse statuit Fresenius fragmenti Parisini glossam ζωή et qui conveniant locos Eustathianos p. 1752, 56. 1758, 29. iam igitur conferamus Zenodorum fragm. Par. Eustathium:

Zenodori epitome ML (Miller p. 408): ζωή· παρ' Ὁμήρῳ οὐκ ἐπὶ τοῦ ζῆν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων καὶ ἁπλῶς τοῦ πλούτου.

frg. Par. § 17 ζωὴ λέγεται καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας ὡς παρ' Ὁμήρῳ (ξ 96)

„ἦ γὰρ οἱ ζωή γ' ἦν ἄσπετος,
οὔ τινι τόσση,
„δώδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀγέλαι."

Eust. p. 1752, 56 (ad ξ 96). . . . οἷα διχῶς τῆς ζωῆς λεγομένης κατὰ τοὺς παλαιούς, ἐπί τε τῆς συνήθους δηλαδὴ καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας. id. p. 1758, 29 λέγει δὲ καὶ ζωὴν ἐν τούτοις, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων. τὴν εἰς τὸ ζῆν· περιουσίαν, εἰπὼν „οἱ δὲ ζωὴν ἐδάσαντο" (ξ 208). vides indidem fluxisse Eustathi locos et fragmenti Parisini glossam, neutrum congruere cum Zenodoro. Zenodorus enim unum Homerum respiciens vocabulum ζωή nisi de pecunia vel divitiis a poeta non usurpari docet, Eustathi et fragmenti Parisini auctor generalem vocabuli usum illustrans passim idem esse quod περιουσίαν observat, cum vulgo „vitam" significet (cf. Ellendt Lex. Soph. s. v.), et exemplum affert ex Homero. quae observatio capiti περὶ τῶν ὑποπτευομένων optime convenit. tractavit enim Aristophanes Byzantius hoc capite eas notationes, quae ut barbarae vel noviciae ab „antiquis" (i. e. classicis, ut vulgari verbo utar) scriptoribus usurpatae non esse existimabantur, et vocabulorum quorundam novas vel insolitas significationes et ipsas „veteribus" falso abiudicatas. itaque ζωή glossam quin capiti Aristophaneo tribuam facere non possum.[1])

[1]) Data occasione hoc loco dicere liceat de ratione inter Eustathium et Zenodorum intercedente. Freseni verbis (p. 79) „apparent autem excerpta Zenodorea ut in ML ita apud Eustathium" ne nimium tribuatur cavendum est. laudatur Zenodorus ter a Porphyrio: schol. A ad Σ 22, schol. B ad P 263, ad Σ 356 („τῷ συγγράψαντι περὶ τῆς Ὁμήρου συνηθείας τὰ δέκα βιβλία"),

Altera glossa, quam Fresenius in indicem non recepit, ego item Aristophani assigno, est λέμφος, quae exstat in ampliore illo loco Eust. p. 1761, 16: δῆλον δὲ ὅτι τε λέμφος [διὰ τοῦ φ οὐ μὴν διὰ τοῦ β] ἡ πεπηγυῖα μύξα κατὰ τοὺς παλαιοὺς [ἐκ τῶν μυκτήρων; v. Nauck p. 173 not. 22], ὅθεν καὶ λέμφος ὁ εὐήθης.

---

semel ab Apollonio Sophista lex. Hom. 81, 25 (ζῶστρα). ad Zenodorum referenda sunt quae Suid. s. v. Ζηνόδοτος Ἀλεξανδρεύς tradidit. misellam libri Zenodorei epitomen e codice Athoo edidit Miller. eandem in codice Laurentiano exstare dixit Fresenius. Eustathianos locos singulis glossis a Millero adnotatos omnes e Zenodoro fluxisse cave ne credas. equidem sex tantum locos inveni, qui ad Zenodorum mihi referendi videntur.

1. Eust. p. 460, 31...εἰς τοῦτο δὲ ὑπεναντιοῦται ὁ εἰπὼν ὅτι ζυγὸς [ζυγὸν Zenod.] παρ' Ὁμήρῳ οὐ συνήθως ἐπὶ σταθμοῦ· ζυγὸν γὰρ ἐκεῖνος οἶδεν ἅρματος καὶ ἁμάξης, καὶ ζυγόδεσμον ἱμάντα τὸν ζυγὸν τῶν ζώων ζευγνύντα..... λέγει δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς προσεχῶς παλαιός· ζυγὰ καὶ καθέδραι ἐρεσσόντων, ὅθεν ὑψίζυγος ὁ ὕψ(ε): καθέδραν ἔχων. cf. Zenod. Miller p. 409. Apoll. lex. 81,8. 161,9.

2. Eust. p. 618, 23 παλαιὸς δέ τις γράφει οὕτω ῥητῶς· μινυρίζειν τὸ ἠρέμα καὶ λεπτὸν ᾄδειν, οἱ δέ τινες [ὁ ποιητής Zenod.] τὸ θρηνεῖν καὶ ἀποδύρεσθαι. cf. Zenod. p. 410.

3. Eust. p. 666,24 ἰστέον δὲ ὅτι ὁ εἰπὼν ἐν τῷ περὶ σώματος λόγῳ ὅτι δέμας μὲν ἐπὶ ζώντων ἀεὶ παρὰ τὸ δῶμα εἶναι ψυχῆς, σῶμα δὲ ἐπὶ ἀλόγων, εἰς μὲν τὸ πρῶτον εὐστοχώτερον ἔφη, ἀλλοῖος δὲ διεξέπεσε κατὰ τὸ δεύτερον. ἐχρῆν γὰρ ἀκολουθοῦντα τοῖς παλαιοῖς εἰπεῖν, ὅτι σῶμα δὲ ἐπὶ ἀψύχων, ὡς δηλοῖ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπαγαγὼν παραδείγματα κτλ.: impugnat igitur Eust. Zenodorum (Miller p. 409) scholiorum (A 115) auctoritatem illi praeferens. cf. Apoll. lex. 148, 23.

4. Eust. p. 654, 53 οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ταῦτα· ἀλύειν ἐκτεταμένως [ἤγουν μετὰ μακρᾶς παραληγούσης] ἐπὶ τοῦ μετὰ λύπης περιπάτου· εἰς ὃ καὶ παράγουσι χρήσεις Ὁμηρικὰς μὲν συστελλούσας δὲ τὴν λῦ συλλαβὴν ταύτας.... καὶ μήποτέ, φασι, τοῦτο ἐσχημάτισται παρὰ τὸ ἀλύτως ἔχειν τὴν ψυχήν. προσεπάγουσι δὲ καὶ τὸ....κεῖται δέ, φασι, καὶ ἐπὶ χαρᾶς, οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀλεαίνεσθαι ψυχὴν καὶ διαχεῖσθαι, οἷον „ἦ ἀλύεις...“ (σ 333). cf. Zenod. p. 411 (χρήσεις om.).

5. Eust. p. 702, 33 ὅτι δὲ τὸ μαίνεσθαι οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ συνήθους ἀεὶ τίθεται, ὡς τὸ„....“ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σφοδρᾶς κινήσεως καὶ ἐνεργείας ὡς τὸ „μαίνεται δ' ὡς ὅτ' Ἄρης“, ὁ Ἕκτωρ δηλονότι (O 605),ᾧ δὴ λόγῳ καὶ δόρυ „μαίνεται ἐν παλάμαις“ (Θ 111), παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί. cf. Zenod. p. 411.

6. Eust. p. 770, 10 σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα καὶ ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ μέμνημαι οὐ μόνον τὸ σύνηθες καὶ κοινὸν δηλοῖ κατὰ τὴν εἰρημένην σημασίαν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι λαμβάνεται. cf. Zenod. p. 411. — omnia fere Zenodorea etiam in scholiis Homericis et in Apolloni lexico occurrunt. ut mihi quidem dubium sit, ipse Eustathius Zenodorum adhibuerit an locos illos e scholiis suis vel e Porphyrio deprompserit.

ἐπειδή, φασιν, εἰς μωρίαν διέσκωπτον τοὺς ῥεομένους ἐκ τῶν μυκτήρων· ὅθεν καὶ ἀπομύξαι τινὰ τὸ ἐξαπατῆσαι, καὶ ὅτι καὶ τὰ μυξώδη κρέα λέμφοι ἐκαλοῦντο. καὶ ὅτι ὥσπερ ὁ λέμφος ὁ προσεχῶς ῥηθεὶς καινὴ καὶ τοῖς πολλοῖς [παλαιοῖς coni. Nauck Mélanges Gréco-Romains III p. 173] ἀσυνήθης λέξις ἐστίν, οὕτω καὶ ὁ παρὰ τῷ κωμικῷ Κρατίνῳ σάννας. αὐτὸς μέντοι οὐ τὸν εὐήθη ἁπλῶς δηλοῖ, ἀλλὰ τὸν μωρόν.... ὁ δὲ τὸν σάνναν τοῦτον παρασημηνάμενος Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς καὶ ἄλλας ἐκτίθεται καινοφώνους λέξεις, οἷον ἄσιλλαν κτλ. — λέμφος et σάννας ut Aristophaneas glossas inter βλασφημιῶν fragmenta recepit Nauck (frg. 22). sed apparet λέμφος glossam ab Eustathio ex eodem capite esse sumptam unde σάννας. nam unde scire potuit, λέμφος esse λέξιν καινὴν καὶ τοῖς πολλοῖς (vel παλαιοῖς) ἀσυνήθη nisi e capite „περὶ καινοτέρων λέξεων“? interpolavit sane Eust. more suo Aristophanis verba alienis; ex Aristophane descripsit verba ὅθεν καὶ λέμφος — ἐξαπατῆσαι, reliqua aliunde.[1])

Quo consilio quemque ad finem Aristophanes hoc caput scripserit supra iam dixi. quo de consilio certiores facti sumus titulo capitis in M exhibito. ratio autem, qua rem suam Aristophanes egerit, perspici non potest nisi ex Eustathio. exc. M et fragmentum Parisinum nullam fere utilitatem praeberent, nisi per Eustathium supplerentur. etenim quod in grammaticorum veterum libris pretiosissimum litterarum antiquarum cognitioni utilissimum doctis illorum temporum studiis recte iusteque iudicandis commodissimum est, testimonia dico veterum scriptorum (χρήσεις), id incredibili compilatorum byzantinorum neglegentia frequenter silentio praetermissum est. idem Aristophani Byzantio accidit in M et frag. Paris., ubi ne unum quidem testimonium exstat. eo maiorem

---

[1]) locus e quattuor glossis compositus est hisce: 1. λέμφος ἡ πεπηγυῖα μύξα. 2. λέμφος ὁ εὐήθης, ἐπειδὴ εἰς μωρίαν διέσκωπτον τοὺς ῥεομένους ἐκ τῶν μυκτήρων. 3. ἀπομύξαι τὸ ἐξαπατῆσαι. 4. λέμφοι τὰ μυξώδη κρέα. primam glossam eisdem verbis interpretantur Hesych. Phot. Moeris. itaque e lexico rhetorico ab Eustathio sumptam esse arbitror. in altera glossa, quam Aristophaneam censeo, explicanda nemo verbis cum Eustathio conspirat (cf. Suet. βλασφ. εἰς μωρούς ap. Miller Mélanges p. 421, Hesych. Phot. λέμφος). tertia glossa, etsi ab Aristophanis consilio per se aliena, tamen memorari potuit: solet enim Ar. Byz. doctas suas disputationes minoribus ornare observationibus (cf. Hesych. ἀπομύττειν· ἐξαπατᾶν, γοητεύειν). verba καὶ τὰ μυξώδη κρέα λέμφοι ἐκαλοῦντο iure Nauck Aristophani abiudicavit (cf. Phot. s. v. λέμφοι).

Eustathio debemus gratiam, quod omnes fere quas in exemplari suo legit χρήσεις descripsit ac tot tamque bona fragmenta e veteribus scriptoribus petita memoriae prodidit. cui rei quantum tribuendum sit, iam apparet ex indice scriptorum quorum testimoniis usus est Aristophanes Byzantius. laudantur in excerptis ex hoc capite Eustathianis:[1])

Homerus: v. ἐπιστάτης: ρ 445. v. ζωή: ξ 96. v. ἴσθι: α 302.
Alcman: v. ἀμύνεσθαι: frg. 16 pag. II, 31.
Simonides: v. ἄσιλλα: frg. 163.
Aeschylus: v. ψελλός: Prom. 816.
Sophocles: v. κοκκύζειν: frg. 900. v. λαπίζειν: frg. 903.
Euripides: v. δρυμός: Cycl. 104. v. μόμφος: frg. 634. v. φερνή: frg. 772.
Ion: v. στίμμις: frg. 25.
Cratinus: v. βαυβᾶν: Mein. Com. II 187. v. κοκκύζειν: II 186. v. σάννας: II 187.
Pherecrates: v. ἀρδαλῶσαι: Mein. Com. II 276.[2])
Eupolis: v. ἐμίας: Mein. Com. II 570. v. ἴσθι: II 554.
Aristophanes: v. κατάβα: Ran. 35. v. βάδος: Av. 42.[3]) v. ἐπικοκκάζειν: Thesm. 1059. v. ψελλός: frg. 536.
Plato comicus: v. κοκκύζειν: Mein. Com. II 687. v. πρόσωπος: II 691. v. γάλα: ibid.
Theopompus com.: v. λεπύχανον: Mein Com. II 806.
Eubulus: v. κόλλοψ: Mein. Com. III 209.[4])
Philemo: v. ἀρδαλῶσαι: Mein. Com. IV 18.
Diphilus: v. κοκκύζειν: Mein. Com. IV 421.
Thucydides: v. ἀμύνεσθαι: I 42.
Xenophon: v. βλακεύεσθαι[5]): frequenter. v. σπανο σιτία: Hell. IV 8, 7.

[1]) In Aeschyli Sophoclis Euripidis Aristophanis versibus vel fragmentis citandis numeros sequor Dindorfianos (Poet. scen. gr. ed. V.), in ceterorum tragicorum fragmentis Nauckianos.

[2]) ἀρδαλῶσαι glossam explicans duos versus affert Eust. poetarum nominibus omissis: alter versus Pherecratis est alter Philemonis coll. Paus. ap. Eust. p. 707, 31 Et. Mg. 436, 41 Erot. p. 56, 9.

[3]) Eust. p. 1627, 44 . . . καί τις ἕτερος βάδον τὴν βάδισιν. intellegendus est Aristophanes.

[4]) Eust. p. 1915, 16 Eupolidem laudat, debebat Eubulum laudare. ut monuit Meineke coll. Antiatt. 102, 33.

[5]) „Apud Xenophontem non nisi activa forma legitur": Dindorf in Steph. Thes.

Isocrates: v. ψευδολογία: 12, 246.[1])
Demosthenes: v. γόμος.[2])
Lycophro: v. ἐσχάζοσάν: v. 21.
Callimachus: v. δοκός: frg. 100 (Schneider).

his accedunt quattuor fragmenta ad glossas βαυβᾶν, γερόντοις, ἐφεύγοσαν, παθημάτοις laudata, quorum auctores nominare Eust. omisit.[3]) — Verum enim vero testimonia ab Aristophane Byzantio ad illustrandas glossas allata sine dubio uberiora fuerunt quam tradita ab Eustathio. etenim ne Eustathi quidem excerpta lacunis carere — quae Eustathio an priori cuidam epitomatori debeantur nihil refert —, cum e comparatione cum frg. Parisino et excerpto M supra instituta iam apparuit[4]), tum ipsa excerptorum forma docet. Aristophanem huius quidem capitis glossas ad unam omnes testimoniis ornavisse scriptorum neminem spero futurum qui neget, nisi forte grammaticorum aetatis suae principem non praestitisse putas id quod ipso capitis titulo quasi promisit. atqui cum κοκκύζειν, ut exemplum afferam, quattuor testimoniis muniatur Sophoclis Cratini Platonis Diphili, glossae ἀπόστα, ἐλέγοσαν, ἐπικοκκάζειν[5]),

[1]) Eust. p. 1455, 25 Isocratis loco de ψευδολογία laudato sic pergit: εἰ δὲ ἀσύνηθες τὸ οὕτω νοῆσαι ἄψογον ψευδολογίαν, ἐνθυμητέον ὡς ὁ αὐτὸς ῥήτωρ πολλὴν ἄνοιαν καὶ μωρίαν καταγνοὺς τῶν τὴν ἀδικίαν πλεονεξίαν εἶναι νομιζόντων βούλεται τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ εὐπορίας νοεῖν, ἀσυνήθως πάντως. quinam oratoris locus intellegendus sit, frustra quaesivi. sed dubito an verbis ὁ αὐτὸς ῥήτωρ non Isocrates indicetur sed Aristophanes Byzantius. cf. exc. M (τὴν πλεονεξίαν) καὶ ἐπὶ τῆς εὐπορίας (cf. Fresen. p. 114 n. 3). haud raro enim Eust. auctores suos vocabulo ὁ ῥήτωρ denotat ut Athenaeum Aelium Dionysium Pausaniam alios.

[2]) verba Demosthenis ab Eustathio laudata quo pertineant nescio: nam unus Demosthenis locus in Steph. Thes. s. v. γόμος adnotatus (32, 4) non congruit cum Eustathio.

[3]) versum „ἡ δὲ προὐκαλεῖτο με βαυβᾶν μετ' αὐτῆς" monente Nauckio comico cuidam poetae attribuit Meineke Com. ed. min. p. 1259. postea Nauck e dramate satyrico versum petitum esse iudicavit frg. trag. adesp. 136. — „μὴ καταγελᾶτε τοῖς ἐμοῖς παθήμάτοις" verba esse comici qui illa Aetolum hominem dicentem induxisset coniecit Meineke Com. IV 625.

[4]) absunt ab Eustathio glossae frg. Par. Ἀθηναία, καταφαγᾶς, exc. M μεγαλοψυχεῖν, μεγαλοψυχία, ἄργειν, τάγηνον.

[5]) derivatum ab ἐπικοκκάζειν verbo nomen ἐπικοκκάστρια ab Aristophane (Thesm. 1059) usurpatum esse dicit Eust. p. 1761, ἐπικοκκάζειν quis dixerit ignorat. — ceterum verba παρὰ Ἀριστοφάνει τὸ „ἀοιδὸς [immo ἀντῳδὸς] ἐπικοκκάστρια" num Aristophanis sint sine causa dubitat Nauck p. 202. cf. βαυβᾶν glossam.

ἐπικύλλωμα (κατακύλλωμα), ἐπιστάτης[1]), λέμφος, μαγίς, μοιχή (μοιχίς) στεγανόμιον testimoniis apud Eustathium carent: nimirum Eustathi exemplar non iam integrum fuit.

Accedunt alia vitia ac diversae corruptelae, quibus non integrum caput Aristophaneum ad nos pervenisse probatur. aliquot exempla proferam. Eust. p. 1761 . . . συνάπτει δὲ τούτοις ξενικὸν καὶ τὸ ἀρδαλῶσαι ἤγουν μολῦναι, προφέρων καὶ τὸ „τὴν μὲν ἄρδαν ἀπ' ἐμοῦ σπόγγισον" καὶ τὸ „Αἰγύπτιος ἱματίων ἠρδάλωσέ μου" (v. sup. p. 10 n. 2). prior versus non ἀρδαλῶσαι verbum illustrat, sed vocem ἄρδα. nempe omissa sunt ab Eustathio vel in eius exemplari omissa erant ante ἀρδαλῶσαι verba ἄρδα ὁ μολυσμός. cf. Hesych. ἄρδα· μολυσμός. — Eust. p. 1761 . . . λέγει δὲ καὶ λαπίζειν παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ συρίζειν. est glossa difficillima. συρίζειν sine dubio corruptum est[2]); nam λαπίζειν, si ceteris fontibus fides habenda, „gloriari, iactare" significat. Hesych. λαπίζει· γαυροῦται. — λαπιτήν (vel λαπιστήν vel λαπικτήν leg.)· καυχητήν καὶ ἄλλα. — λαοπίζειν ἢ λαπίζειν· τοὺς λαοὺς εἰς ὄπιν ἄγειν καὶ ἐπιστροφὴν διὰ τῆς ἀλαζονείας.[3]) lex. rhet. Bekk. 277, 27 Et. Mg. 556, 56 λαπίζειν· ἀλαζονεύεσθαι. Nauck (p. 202) pro συρίζειν legendum esse coniecit ὑβρίζειν, coll. Hesych. λάζειν· ἐξυβρίζειν, in λάζειν latere λαπίζειν. at ὑβρίζειν minime idem est quod ἀλαζονεύεσθαι, quod γαυροῦσθαι. vitium altius latere videtur et graviorem postulat medelam. quod si concedatur, Naberi quamvis audax coniectura non ita improbanda videtur, qui Eustathium emendari vult ex Photii glossa λαπίττειν· τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἀλαζονεύεσθαι. καὶ λαπικτὴς ὁ ψεύστης διὰ τοῦ ᾱ, ὡς σαλπικτής. συρικτής. οἱ δὲ Δωριεῖς διὰ τοῦ σ λαπιστής, καὶ λαπίζειν.[4]) quod Eust. dicit λαπίζειν significare συρίζειν, id Nabero „non corrigendum videtur, sed debetur Eustathio [v. not. 1] qui obiter fontes inspexerat". συρίζειν igitur, si recte Naberi verba interpretor, ex errore ortum est, cum quod exempli instar ab Aristophane adiectum erat pro

[1]) ἐπιστάτης glossam Aristophanes ap. Eust. p. 1827, 47 primum ex aliorum sententia explicat (δοκεῖ τοῖς πολλοῖς τάττεσθαι) eorumque nomine laudat Homerum. tum de suo alteram vocis significationem addit, cuius testem non nominat Eust.

[2]) corruptelam Eustathio esse antiquiorem docet M: λαπύζειν (sic). τὸ συρίζειν.

[3]) eisdem verbis Λαπίθης nomen explicat Sueton. βλασφ. εἰς ἀλαζόνας (M Eust. p. 537, 42. 1909, 55).

[4]) res plane contra est: Doriensium sunt λαπίττειν λαπικτής, Atticorum λαπίζειν λαπιστής, quod Ahrensium (Dial. dor. p. 93) non vidisse miror.

interpretatione glossae acciperetur. quam sententiam etsi ab omni dubitatione non liberam[1]) probandam esse video.[2]) — Eust. p. 1761 . . . ἔφη δὲ καὶ ὅτι ἡ μαγὶς [ἀπὸ τῆς μάζης ἢ τοῦ μαστεύειν ῥηθεῖσα][3]) παράγει τὸν μάγειρον, ὃς οὕτω, φησί, λέγεται παρὰ τὸ μαγίδας αἴρειν ἤγουν προσφέρειν. mira observatio[4]), quae quid sibi velit in capite περὶ τῶν ὑποπτευομένων μὴ εἰρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς inscripto non perspicuum. atque hoc quidem loco Eustathius videtur neglegentiae arguendus; nam comparatis ceterorum grammaticorum testimoniis (quibus de infra dicemus) id egisse videtur Aristophanes, ut „mensae" significationem vocis μαγίς sua aetate vulgarem iam antiquis scriptoribus cognitam fuisse demonstraret.[5]) quod ad confirmandum μάγειρος vocabuli notationem adiecerit. Eust. igitur glossae μαγίς interpretatione et testimoniis, si quae erant, neglectis additamentum minus memorabile exscripsisse satis habuit. idem paullo ante commisit in glossa ἐπικοκκάζειν[6]) (v. sup. p. 11 n. 5), ubi quod addiderat Aristophanes ex hoc verbo formasse Aristophanem comicum verba „ἀντῳδὸς ἐπικοκκάστρια" (Thesm. 1059), hoc descripsisse satis esse putavit. atque hac neglegentia non semel utiles veterum observationes silentio praetermisit, inutiles alias vel adeo ineptas oblivioni eripuit.

Sed forte fortuna Aristophani Byzantio subvenire et aliunde hoc eius glossarum caput supplere licet. ac primum quidem lexicon illud quod Ἀντιαττικιστής nomine inscripsit Bekker (Anecd. Gr. I, 77—116) similitudinem quandam habere cum capite Aristophaneo animadvertit Fresenius (p. 15 n. 3). exstant apud Antiatt. hae tredecim glossae Aristophaneae:

1. Ἀθηναία (frg. Par. § 1): Antiatt. 77, 5
2. ἀπόστα (κατάβα): Antiatt. 81, 12
3. βαυβᾶν: Antiatt. 85, 10
4. βλακεύεσθαι: Antiatt. 84, 4

---

[1]) neque enim perspicuum, quo consilio συρίζειν ut exemplum additum sit; sed amant grammatici tales analogias. cf. Eust. p. 1761 . . . (Ar. Byz.) ἐμίαι ὡς κογλίαι.

[2]) Eustathium „sua habere indidem atque Photium nempe e lexicis rhetoricis", adnotasse Naberum miror.

[3]) verba ἀπὸ—ῥηθεῖσα inclusit Nauck p. 205.

[4]) „annotatiuncula parum digna nostro grammatico": Nauck p. 205.

[5]) cf. O. Schneider, Jen. Litt.-Ztg. 1848 p. 977.

[6]) Eust. p. 1761 . . . καὶ τὸ ἐπικοκκάζειν ὕβρει, M ἐπικοκκάζειν· τὸ κράζειν· Ar. Byz. fortasse scripsit τὸ ὕβρει, κράζειν.

5. ἐλέγοσαν ἐγράφοσαν ἐσχάζοσαν: Antiatt. 91, 14
6. ἐπιστάτης: Antiatt. 96, 12
7. καταφαγᾶς (frg. Par. § 4): Antiatt. 105, 20
8. κοκκύζειν: Antiatt. 101, 4
9. κόλλοψ: Antiatt. 102, 33
10. μεγαλοψυχία (M): Antiatt. 108, 26
11. μόμφος: Antiatt. 107, 19
12. στίμμις: Antiatt. 114, 7
13. ψελλός: Antiatt. 116, 18.

Admodum conspirant inter se Aristophanes et Antiatticista s. v. ἐλέγοσαν (uterque laudat Lycophronem)[1]), κοκκύζειν (uterque Diphilum laudat), κόλλοψ (uterque Eubulum laudat: v. sup. p. 10 n. 4), μόμφος (uterque laudat Euripidem). unde sequitur, ut invicem sese suppleant: nam ne Antiatticistam quidem integrum tulisse aetatem primo oculorum obtutu intellegitur. simul memoravit Aristophanes imperativi formas rariores ἀπόστα κατάβα, ἀπόστα testimonio caret apud Eustathium: addit Antiatt. ἀνάβα δίαβα et laudat Menandrum. — s. v. βαυβᾶν tragici cuiusdam poetae testimonium attulit Eustathius (v. sup. p. 11 n. 3.): Antiatticista laudat Euripidem et Cantharum. — μεγαλοψυχία glossae nihil in M superest nisi lemma: iam conferamus Antiatt. 108, 26 μεγαλοψυχίαν οὐ φασι δεῖν λέγειν, ἀλλὰ μεγαλοφροσύνην. qui Antiatticistae dicendi rationem norunt, non integram esse glossam intellegent. sine dubio ille veterum testimoniis allatis ostenderat μεγαλοψυχία vocabulum pro μεγαλοφροσύνη esse usurpatum. atque idem Aristophanes egerat: praecedunt enim in M haec: τὸ μεγαλοψυχεῖν τάττουσι καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπερηφανεύεσθαι. tertius eandem observationem tradidit Hesychius, cuius glossa adhuc corrupta facili coniectura restituenda est. inter μεγαλοφυέστερος et μεγαλώνυμον voces exhibet Hesych. hanc: μεγαλουχία· μεγαλαυχία. ὑψηλοφροσύνη, quam frustra temptavit Schmidt. ψ littera inserta scribendum est μεγαλοψυχία. testem huius vocabuli μεγαλοψυχία usus neque Hesych. neque Antiatt. attulit. cf. Plat. Alcib. II 140 c. — de ψελλός glossa non satis perspicue disputat Eust. p. 1535, 21: εἰ δὲ τοῦ ἄρκτου ὑπεξαιρεθέντος τοῦ τ, ὡς εἴρηται, οὐ γέγονε σημασίας ἐναλλαγή οὐ μὴν οὐδὲ [οὐ μὲν οὐ δὲ vulgo] γελοιασμός, ἀλλ' ὁ κωμικὸς τὸ κ ἐξελὼν γέλωτα ἐκίνησεν εἰπὼν οὕτω·

1) sed Aristophanes barbaras eiusmodi formas Chalcidensibus tribuit, Antiatticista Alexandrinis.

„ψελλόν ἐστι καὶ καλεῖ
τὴν ἄρκτον ἄρτον, τὴν δὲ Τυρὼ τροφαλίδα
τὸ δ'ἄστυ σῦκα". (Ar. frg. 531.)

ταῦτα δὲ τί δηλοῖ, περιττόν ἐστι φράσαι. ἀρκεῖ δὲ μόνον ἐπισημήνασθαι, ὡς οὐ ψελλὰ τὰ εἰρημένα κυρίως, εἰ μή τις πᾶν παιδίον μὴ σαφῶς διαλεγόμενον ψελλίζεσθαι λέγει, ὁποῖόν τι καὶ Αἰσχύλος φαίνεται δηλοῦν ἐν τῷ „ψελλόν τε καὶ δυσεύρετον" (Prom. 816). καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. ψελλός glossam exstitisse in capite Aristophaneo constat ex frg. Par. § 6, ubi: καὶ ψελλός, nec plura. sed quae descripsi Eustathium ex Aristophane habere fidem facit Antiatticista, qui eundem Aeschyli locum excitat 116, 18 ψελλός· Αἰσχύλος Προμηθεῖ. τέθεικε δὲ τὴν λέξιν ἐπὶ τοῦ σαφῶς μὴ εἰρημένου. ac similiter Aeschyli locum eius scholiasta explicat: ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παιδίων καὶ ἄγνωστον ποιούντων τὸ λαληθέν. proprie enim ψελλός „blaesus" est; Aristophanes igitur Byzantius testimoniis Aristophanis comici et Aeschyli allatis ψελλός vocabuli usum generalem iam antiquis scriptoribus cognitum fuisse demonstravit.[1])

Rationem quae inter Aristophanem et Antiatticistam intercedat vides. itaque propter Antiatticistae consensum nescio an capitis Aristophanei glossis addi possit κῦμα. quattuor locis (p. 656, 58. 1234, 42. 1640, 60. 1681, 42) κῦμα vocabulum a veteribus ἀντὶ τοῦ κύημα esse usurpatum adnotavit Eustathius eamque observationem testimonio ex Euripidis Cercyone petito „γέμουσαν κύματος θεοσπόρου" (frg. 107) ornavit[2]), nullo tamen loco unde haec derivarit indicavit. Aristophanem Byzantium eius auctorem fuisse suspicor propter Antiatt. 104, 9 κῦμα· ἀντὶ τοῦ κύημα.

Iam quaeritur num Antiatticista auctore usus sit Aristophane Byzantio. affirmavit Bergk (Poet. lyr. Gr. I[3] 284) propter Ἀθηναίᾳ glossam. ab hac quidem glossa pendet quaestio, sed primum quaerendum est, quis et quo tempore fuerit ille Ἀντιαττικιστής. quam quaestionem expedivit Naber (Phot. Proleg. p. 97 seqq.), cum

[1]) eodem fere modo Aristophanis consilium explicavit Otto Schneider (Jen. Litt.-Ztg. 1848 p. 978) „von ψελλός (möchte Ar. bemerkt haben), dass es nicht blos den blaesus und balbus, sondern auch jede andere in einem Fehler der Zunge nicht begründete Undeutlichkeit der Rede mitunter bezeichne."

[2]) praeterea afferre potuit Aesch. Cho. 128 Eum. 659. saepius illud vocabulum usurpabant posteriores ut Apoll. Rh. IV, 1492 Leon. Tar. Anth. Pal. VI, 200.

Ruhnkeni coniecturam, lexici illius scriptorem esse Orum Milesium[1]), quem adversus Phrynichum Atticistam scripsisse κατὰ στοιχεῖον constat (cf. Suid. s. v.), luculentissime probaret. videndum igitur, num Orus Aristophanem Byzantium adhibuerit. ac primum quidem Ori et Aristophanis glossam (ex em. Nauck.) iuxta ponimus:

frg. Paris. § 1 Ὅτι ἔστι καὶ Ἀθηναίαν· οὐκ Ἀθηναία γυνή, ὥσπερ ἀνὴρ Ἀττική. Ἀθηναῖος.

Antiatt. 77, 5 Ἀθηναίαν· οὐκ Ἀθηναία γυνή, ὥσπερ ἀνὴρ Ἀττική.

Ori observatio nunc mutila sic explicanda est: mulierem Atheniensem Ἀθηναίαν posse appellari, non solum Ἀττική (vel ἀστή), quemadmodum iubeant Atticistae. insignis est de hoc vocabulo disputatio Suidae s. v. Ἀθηναίας, de qua Bergk l. l. haec adnotavit: „Haec Suidas neque ex Phrynicho neque ex Pausaniae Aeliive Dionysii lexicis repetiit, sed ex Antiatticista, qui ut Atticistarum notissimum illud praeceptum mulierem Ἀττική sive ἀστή, non Ἀθηναίαν esse dicendam redargueret, adhibuit hunc Pindari versum". Suidam autem integriore opusculo, quam nunc exstat, esse usum. „Antiatticista autem videtur hoc exemplum ex Aristophane grammatico descripsisse." Suidae fontem unum esse Orum negandum est. equidem Naberi sequor auctoritatem.[2]) Suidae glossa e tribus partibus est composita, quarum prima ex Aeli Dionysi lexico (cf. Eust. p. 84, 18. 1456, 50), altera ex Pausania (ut videtur: cf. Cobet Mnemos. X 81), tertia (ὁ Φρύνιχος μέντοι κτλ) ex Oro[3]) deprompta est. integriorem Ori disputationem exhibet Steph. Byz. s. v. Ἀθῆναι· . . . ὁ πολίτης Ἀθηναῖος καὶ θηλυκὸν Ἀθηναία. ἡ δὲ θεὸς Ἀθηναία λέγεται μονογενῶς. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ γυναικός, ὡς ἄλλοι μὲν πολλοί, Φιλήμων δὲ οὕτως ἐν Πτερυγίῳ.

„Νυνὶ δ' ὅταν λάβῃ τις εἰς τὴν οἰκίαν
„τὰς Ἱπονίκας τάσδε καὶ Ναυσιστράτας
„καὶ Ναυσινίκας, τὰς Ἀθηναίας λέγω."

Δίδυμος δέ φησιν ὅτι Ἀθηναίας λέγουσιν ἀντὶ τοῦ Ἀττικάς. ὁ δὲ

[1]) Ritschl (de Oro p. 43. 58 = Opusc. I 628. 646 ex Ori contra Phrynichum disputationibus non nulla in Antiatticistae libellum transisse suspicatus est.

[2]) Naberi disputationem Bergk ignorat aut ignorare voluit; neque in editione quarta cum maxime edita (p. 372) sententiam suam mutavit.

[3]) Qua via Suidas (vel si mavis Photius) Ori excerptum nactus sit nescio. ipsi certe nec Photius nec Suidas Ori librum habuerunt. coniecerim finem glossae e Stephano Byzantio esse interpolatum. nam Stephanum a Suida adhibitum esse non memini.

Φρύνιχος ἀνάττικόν φησιν εἶναι τὴν φωνὴν καὶ θαυμάζει πῶς ὁ Φερεκράτης ἀττικώτατος ὢν χρῆται. ἀστὰς δὲ τὰς γυναῖκας ἔλεγον οὐ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν Ἀθηναίας, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄνδρας ἀστοὺς ἐκάλουν.[1]) ex hoc Stephani loco apparet Orum ad Phrynichum refutandum Didymi copias adhibuisse, Didymum vero Aristophane Byzantio usum esse auctore. Orum ipsum Aristophanis grammatici λέξεις adiisse ut credamus nulla ratione postulatur. namque apud Didymum et qui hunc sequebantur[2]) Aelium Dionysium Pausaniamque satis multa invenit, quibus Phrynichum posset refutare. grammaticorum illius aetatis mos non fuit, ut in auctoribus eligendis regrederentur ad antiquissimos, immo vero novissimos exscribere maluerunt.[3]) quam rem confirmant ceteri lexicographi, quorum nemo Aristophanis λέξεις ipse inspexit, qui tamen multis locis eius observationes tacite tradunt, Pollucem dico Hesychium Photium alios, quibus accedunt scholiastae. exempla quaedam afferre liceat.

Scripserat Aristophanes de imperativi formis ἀπόστα κατάβα sim.; Orum vidimus ἀπόστα laudavisse e Menandri Ἐπικλήρῳ: alia duo

[1]) Eust. p. 84, 21 excerptis ex Aelio Dionysio et Pausania haec adiunxit: ἕτεροι δὲ τῶν παλαιῶν οὕτω συντόμως εἶπον· ἀνάττικον Ἀθηναίαν γυναῖκα εἰπεῖν· ἀστὰς δὲ τὰς Ἀττικὰς γυναῖκας ἔλεγον ὡς καὶ τοὺς ἄνδρας ἀστούς. haec Eust. non ex Oro habet, ut contendit Naber (p. 98), sed ex Stephano Byzantio. nam Orum Eust. non nisi technicorum (h. e. Choeroboscl) fide laudat: cf. p. 859, 52 παρὰ δὲ τοῖς τεχνικοῖς κεῖται καὶ ὅτι ὁ μὲν Ὧρος οὐχ Ἑλληνικὴν λέξιν τὴν ἰατρίνην εἶναί φησιν, Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Κοττυαεὺς πρὸς ἀκρίβειαν λαλῶν μὴ Ἀττικὴν εἶναι αὐτὴν λέγει. quae et ipsa ex Ori κατὰ Φρυνίχου libro petita esse coniecit Ritschl de Oro p. 42 (Opusc. I 627). praeterea duobus locis Orum laudat Eust. p. 837, 45. 857, 42, utroque loco ex Choeroboscо: cf. Et. Mg. 411, 53. Choerob. Orthogr. 235, 27 Et. Mg. Voss. 567, 4.

[2]) Aelium Dionysium et Pausaniam non sequi Megaclidem (quo de cf. Sengebusch diss. Hom. I p. 88) ex Eustathi Suidaeque locis apparet: scilicet Didymi auctoritatem sequuntur, qui Aristophanis doctrinam qua Megaclidem is refutaverat suam reddidit. Phrynichus vero acrior ille puri sermonis Attici propugnator Megaclidem secutus Atticam esse Ἀθηναία formam noluit. sed idem diligens Aeli Dionysi lexici lector non mirari non potuit, quod Pherecrates antiquae comoediae poeta Ἀθηναία dixerat. nam novae comoediae poetas (Philemonem Diphilum) non tantidem fecit: ubique fere Menandrum castigat propter barbarismos: cf. Ecl. p. 196 Epit. p. 331. 363. 387, aliis locis. de Philemone cf. Epit. p. 355.

[3]) accedit quod Orus semel (p. 96, 12 ἐπιστάτης) ab Aristophane discrepat: qui cum ἐπιστάτης de omni magistrorum genere dictum esse affirmare non auderet, Orus affirmavit.

exempla e Menandro afferunt Suid. lex. Bekk. 436, 14 (Aeli Dionysi fide ni fallor) ἀπόστα· οὐ μόνον ἀπόστηθι λέγουσι.[1]) καὶ παράστα. Μένανδρος Παιδίῳ· „ἐνταῦθ' ἀπόστα μικρόν“ (Mein. Com. IV 182). Δὶς ἐξαπατῶντι· „ἐμοὶ παράστα, τὴν θύραν κόψας ἐγὼ | καλῶ τιν' αὐτῶν“ (Mein. Com. IV 105). Didymum agnoscimus ap. schol. Ar. Ran. 35 (quem versum ipse Aristoph. Byz. laudavit) κατάβα πανοῦργε· τὸ γ̄, ὅτι κατάβα φησί· πρὸς τοὺς ἀξιοῦντας ὅτι κατάβηθι λέγεται μόνως. — ἄρδα et ἀρδαλῶσαι vocabula Pherecratis et Philemonis versibus allatis iam veteribus cognita fuisse observavit Aristophanes. utrumque poetam laudat, omissis tamen versibus, Erotianus Voc. Hippocr. p. 56, 9, Pherecratis versum iterum affert Eust. p. 707, 31 e Pausaniae lexico. — leviter corrupta est glossa ἐμίας: (Eust. p. 1761....) καὶ οἱ ἔμετοι ἐμίαι ὡς κοχλίαι. Εὔπολις δέ. φησιν, ἐπὶ τοῦ κακοφώνου τὸν ἐμίαν τίθησιν. pro ἔμετοι scribendum esse ἐμετικοί intellexit Nauck p. 211 coll. Eust. p. 996, 39 (ubi technicum sequi videtur) ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ ἐμεῖν....καὶ ἐμίας ὡς κοχλίας ὁ ἐμετικὸς ἢ εὐεμής. eadem corruptela in M: ἐμίας· ὁ ἔμετος. sed multo eam esse antiquiorem docet qui solus hanc glossam praeter Aristophanem exhibet Galenus Gloss. Hippocr. p. 466 ἐμίαι· ἔμετοι. Ἀττικὸν τὸ ὄνομα. — μαγίς glossa maxima cum neglegentia ab Eustathio tractata (v. sup. p. 13) optime potest illustrari ceterorum grammaticorum testimoniis adhibitis. diximus Aristophanem observasse videri μαγίς vocabulum iam apud veteres idem valuisse quod τράπεζα. quae sententia confirmatur Pollucis disputatione, quam fere Aristophaneam dixerim: VI 83 αἱ δ'ἐπιτιθέμεναι καὶ αἰρόμεναι τράπεζαι, ἃς νῦν μαγίδας καλοῦσιν. ἔστι μέντοι καὶ τὸ τῆς μαγίδος ὄνομα παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν χρήσει [Χρύσῃ coni. Dindorf] „τὰς Ἑκαταίας μαγίδας δόρπων“ (frg. 651). accuratius X 81 καὶ μὴν καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα τοῖς τρίποσι τράπεζαι καλοῦνται καὶ μαγίδες....ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ εἴρηται „τὰς Ἑκαταίας μαγίδας δόρπων“. Κρατῖνος ἐν Βουσίριδι εἶρηκεν „ὁ βοῦς ἐκεῖνος χἡ μαγὶς καὶ τἄλφιτα“ (Mein. Com. II 31). παρὰ μέντοι Ἐπιχάρμῳ ἐν Πύῤῥᾳ ἢ Προμηθεῖ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσιν εἴρηται „κύλικα μαγίδα λύχνον“ (frg. 81 Ahrens). eadem fere tradit Helladius ap. Phot. Bibl. p. 533[b]2). — quo iure Pollucis

---

1) ἀλλά ante καί apud Suidam delendum.

2) Photi glossam μαγίδες· μᾶζαι. καὶ τὰ τῇ Ἑκάτῃ συντελούμενα δεῖπνα. οὕτως Ἀριστοφάνης Nauck p. 206 grammatico tribuere maluit quam comico (frg. 644). sed haec dicendi formula οὕτως ὁ δεῖνα ubique ad scriptorem

de μαγίς glossa disputationem ad Aristophanem grammaticum rettulerim, στίμμις glossa docet. observavit Aristophanes veteres formam vocabuli femininam usurpasse[1]) et Ionis versum attulit. cum Aristophane facit Pollux V 101 καὶ ἡ στίμμις παρ' Ἴωνι ἐν Ὀμφάλῃ· „καὶ τὴν μέλαιναν στίμμιν ὀμματογράφον". cave autem ne Pollucem ipsum Aristophanis λέξεις adiisse credas. Choeroboscum certe eas non inspexisse concedes, qui idem tradit Dict. in Theodos. p. 373, 16 . . . εὑρέθη δὲ καὶ τὸ στίμμι θηλυκῶς λεγόμενον οἷον ἡ στίμμις τῆς στίμμιδος. Ἴων Ὀμφάλῃ „καὶ τὴν μέλαιναν στίμμιν ὀμματογράφον". Antiphanem laudat Phot. s. v. στίμμην.[2])

Exemplis quae protuli satis demonstrasse mihi videor, quemadmodum ab Aristophane pendeant lexicographi superstites, quorum nemo caput περὶ τῶν ὑποπτευομένων laudat, nemo vidit. memorabili igitur fortuna per saeculorum XII et XIV (cf. Fresen. p. 11) homines Byzantinos eius memoria ad nos pervenit, cum plus mille annos oblivione fuisset obrutum.

Aristophanis grammatici fragmenta sedis incertae cum perlustrarem, num quae alia huic capiti tribuenda essent, in duas incidi glossas Aristophanis nomine explanatas, quae optime huc pertinere mihi videntur. sunt autem frg. 36 et 79, glossae κωλακρέτης et ὀρείχαλκος. priorem exhibet schol. Ar. Av. 1541 „τὸν κωλακρέτην" . . . Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς τούτους ταμίας εἶναί φησι τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ. οὐ μόνον δὲ τούτου τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ὥς φησιν, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς θεοὺς ἀναλισκόμενα διὰ

aliquem spectat, non ad grammaticum. idem valet in μάθος glossam, qua de idem coniecit Nauck p. 207 [ceterum μάθος glossa in editione Naberi non exstat]. in μαγίδες glossa equidem potius crediderim pro οὕτως Ἀριστοφάνης scribendum esse οὕτως Σοφοκλῆς coll. Polluc. l. l.; eandem confusionem Photius commisit s. v. τάλιδος, ubi οὕτως Ἀριστοφάνης, intelleg. Soph. Ant. 629.

[1]) Aristophanem τὸ στίμμι damnasse tradunt Eust. frg. Par.; discrepat M: στίμμις καὶ στίμμι. τὰ εἰς ὄμματα χρήσιμα· λέγεται δὲ καὶ θηλυκῶς καὶ οὐδετέρως, quae ex librarii cuiusdam commentis orta esse consentio cum Fresenio (p. 31). Aristophanis sententiam falsam esse iudicavit Nauck p. 205: τὴν στίμμιν esse accusativum heteroclitum nominativi τὸ στίμμι. adversus Nauckium formam ἡ στίμμις iure defendit O. Schneider (Ien. Litt. Ztg. 1848 p. 979). cf. Moeris 209, 12 στῖμις [στίμμις l.] Ἀττικοί, στίμμι Ἕλληνες.

[2]) formas vocabuli στίμη στίβι iure librariorum errori tribuerunt Meineke Com. III 103 Nauck p. 205. στίβη scriptum est apud Phryn. Bekk. 68, 18 Hesych. Phot. Antiatt. 114, 7. in minuscula quae dicitur scriptura confusio litterarum β et μ facillima.

τούτων ἀνηλίσκετο, ὡς Ἀνδροτίων γράφει οὕτως· „τοῖς δὲ ἰοῦσι Πυθῶδε θεωροῖς τοὺς κωλακρέτας διδόναι ἐκ τῶν ναυκληρικῶν ἐφόδιον ἀργύρια, καὶ εἰς ἄλλο ὅτι ἂν δέῃ ἀναλῶσαι. ταμίαι δὲ ἦσαν καὶ προεστῶτες τῆς δημοσίας σιτήσεως.“[1]) quae docta observatio cuinam capiti convenit nisi capiti περὶ τῶν ὑποπτευομένων μὴ εἰρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς?[2]) hanc glossam Didymo debere scholiastam argumentis probari non opus est. altera certo testimonio Didymo tribuitur: schol. Apoll. Rh. IV 973 ὀρειχάλκοιο· φασὶν ὀρείχαλκον εἶδος χαλκοῦ, ἀπὸ Ὀρείου τινὸς γενομένου εὑρετοῦ ὠνομασμένον. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Τελεταῖς φησι μηδὲ ὑπάρχειν τὸ ὄνομα μηδὲ τὸ τούτου εἶδος. τὸν γὰρ ὀρείχαλκον ἔνιοι ὑπολαμβάνουσι λέγεσθαι μέν, μὴ εἶναι δέ. τῶν δὲ εἰκῇ διαδεδομένων καὶ τοῦτο. οἱ γὰρ πολυπραγμονέστεροί φασιν αὐτὸν ὑπάρχειν. μνημονεύει καὶ Στησίχορος (frg. 88) καὶ Βακχυλίδης (frg. 68), καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ὁ γραμματικὸς σεσημείωται τοῦτο. [ἄλλοι δὲ ἀνδριαντοποιοῦ λέγουσιν ὄνομα, ὡς Σωκράτης [ὁ Κράτης coni. M. Schmidt] καὶ Θεόπομπος ἐν εἰκοστῷ πέμπτῳ]. οὕτως ἦν ἐν τῇ κωμικῇ λέξει τῇ συμμίκτῳ. Didymus totum locum ex Aristophane descripsit, verba tantum ἄλλοι δέ — πέμπτῳ de suo adiecit. Aristophanes Byzantius Aristotelem[3]), qui vocabulum exstare negaverat, Stesichori et Bacchylidis testimoniis prolatis refutavit. quae refutatio sine dubio aptissimum locum habuit in capite περὶ τῶν ὑποπτευομένων μὴ εἰρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς.[4]) — duo haec exempla melius demonstrant qua diligentia quaque doctrina rem suam egerit Aristo-

[1]) Nauck non nisi verba Ἀριστοφάνης — μισθοῦ Aristophani Byzantio tribuit: meo quidem iudicio illud ὡς φησιν docet omnia esse Aristophanis verba. — colacretarum munera post Clisthenem apodectas susceptisse idem testatur Androtio ap. Harp. s. v. ἀποδέκται.

[2]) Aristophanis doctrinam tacite omnes lexicographi tradunt: Hesych. Tim. lex. Plat. p. 171 Phot. lex. Cantabr. lex. rhet. Bekk. 275, 22. cf. schol. Ar. Vesp. 695.

[3]) Aristotelem pro Aristocle librariorum errore laudari censet Val. Rose, Arist. pseud. p. 619, qui non vidit omnia ex Aristophane habere Didymum; Aristoclem Aristophanes laudare non potuit. cf. Heitz, Verlor. Schr. d. Arist. p. 295.

[4]) Hesychius quanto opere ab Aristophane pendeat hoc quoque loco egregie ostendit: ὀρειχάλκων· τῶν εἰκῇ διαδεδο[νη]μένων εἶναι τοὔνομα. οἱ δὲ πλείους ὑπάρχειν αὐτόν. ἔστι δὲ [καὶ] ὕλη ὁμοία χαλκῷ, nisi quod auctor Hesychi Aristophanis Byzantii verba τῶν δὲ εἰκῇ διαδεδομένων καὶ τοῦτο falso interpretatus est, cum ad glossam ille referret, quod de Aristotelis sententia dixerat Aristophanes.

phanes, ut facile intellegatur, quam bonam veterum studiorum frugem haberemus, si Aristophanis disputationem in manibus teneremus talem, qualis e grammatici manibus prodiit.

2. Περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν.

Eustathius quinque locis Aristophanem laudat ἐν τῷ περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν: p. 772,58. 1625,32. 1720, 23. 1752.11. 1817, 18. quinque locis omisso capitis titulo: p. 877, 49. 962, 8. 1404, 59 1784, 22. 1828, 56, ceteris tacite grammaticum exscripsit: p. 727, 14. 711, 35. 753, 54. 763, 20. 1592, 56. 1648, 53. 1821, 34. 1872, 13. tractavit Aristophanes grammaticus hoc capite varias aetatum et hominum et animalium appellationes eo ordine dispositas. ut initium efficerent *ἡλικίαι* hominum sexus virilis et muliebris, sequerentur *ἡλικίαι* animalium mansuetorum, tum ferorum, denique avium.

Disputatio de aetatum sexus virilis appellationibus eisdem fere verbis traditur in M et apud Eust. p. 727, 14 (partes disputationis repetiit Eust. p. 763, 20. 962, 8. 1592, 56. 1720, 23). sed eadem per alterum rivulum ad nos pervenit, per Didymi συμμίκτων epitomen ab Alexione confectam et ab Ammonio p. 35 Erennio Philone ap. Eust. p. 1788, 52[1]) Et. Gud. 124, 2 Et. Angel. (ed. Ritschl Opusc. I 684) adhibitam. atque Ammonius quidem et Etymologica sic auctorem denuntiant: γέρων καὶ πρεσβύτης καὶ προβεβηκὼς διαφέρει. Ἀλεξίων δηλοῖ ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Διδύμου Συμμίκτων λέγων οὕτως· ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους περὶ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ αὐξήσεως ἄχρι γήρως. βρέφος μὲν γάρ ἐστι κτλ., Eust. breviter sic:...ὧν τὴν ἀκολουθίαν Ἀλεξίων ἐκτιθέμενος γράφει οὕτως· βρέφος κτλ. Alexionis excerptum cum M et Eust. p. 727, 14 fere congruit, nisi quod disputatio de ἀπό praepositione et glossae ἱππεῖς, ἱππαγρέται, νομφίος, πατήρ, ἀνὴρ νέος ab illo absunt. tamen quod ex hoc consensu collegit Fresenius (p. 25), hanc partem hodie nos ita fere legere, ut ex ipsius scriptoris manu prodierit, equidem probare nequeo. recte dixisset Fresenius, si ipsa Didymi σύμμικτα

[1]) ex Erennio Philone esse hunc locum Eustathianum — qua de re dubitare non debebat Fresenius — patet ex fragmento illius in cod. Ambr. C. 222 inf. servato (cf. Keil Mus. Rhen. nov. VI 109 Ritschl Opusc. I 198. Fresen. p. 53 n. 2). omnibus enim locis ubi cum Ammonio conspirat Erennium Philonem Eustathius sequitur.

hoc loco haberemus. atqui συμμίκτων epitomen tantum habemus et ne eam quidem sed excerptum ex epitome. itaque non mirum, quod tanto opere cum excerpto M conspirat. refutatur Freseni sententia eo maxime, quod in hac parte veterum scriptorum testimonia fere nulla exstant, cum Aristophanes Byzantius nihil fere scripserit sine testimoniis. in M et in Alexionis excerpto testimonia desunt. Eust. p. 727, 14 unum laudat Callimachum ad glossam ἀπότριχες. sed hoc loco (quo optime cum M concinit) non omnia se descripsisse quae in exemplari suo legit, ipse demonstrat p. 1720, 25, ubi disputationem de adiectivis cum ἀπό praepositione compositis accuratius repetens ἄπιχθυς vocabulum testimonio ornat ex Euripidis Erechtheo petito.

Aristophanis copias ut in capite περὶ τῶν ὑποπτευομένων ita hoc loco a Didymo exhaustas videmus. sed quae in illo capite erant tractatae glossarum natura ferebat, ut in hypomnematis et in λέξει κωμικῇ Didymus eas attingeret. ea vero quae hoc capite Aristophanes enarravit nec in hypomnematis nec in λέξεων collectione certis finibus circumscripta locum habebant idoneum: itaque in Miscellaneorum librum recepit. num quae alia Aristophanea ibidem exstiterint, prorsus incertum est, quoniam συμμίκτων libri memoria nullo alio testimonio ad nos propagata est.[1]) ne hoc quidem pro certo potest affirmari, totumne caput περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν descripserit Didymus an primam tantum partem.

Tertius fons, ubi ὀνόματα ἡλικιῶν continuo recensentur, est Pollucis Onomasticon (II 8—13).[2]) quem si cum Aristophane et Didymo comparaveris, ipsum intelleges nec Aristophanis λέξεις nec Didymi σύμμικτα adhibuisse nec Alexionis epitomen. sed ordo disputationis is est, ut primarius auctor Aristophanes facile agnoscatur. scilicet epitomatores qui celeriter saeculis I et II sese excipiebant multa resecabant alia interpolabant. accedit quod Pollux disputationi suae synonymorum collectiones inseruit, quales per totum Onomasticon ab eo adhibitas esse constat (cf. Rohde, De Iulii Pollucis in apparatu scaenico enarrando fontibus, p. 81.

[1]) num συμποσιακῶν et συμμίκτων libri idem opus fuerint (quod Schmidt Didym. frg. p. 378 statuit) dubito. titulus ἐν τῇ κωμικῇ λέξει τῇ συμμίκτῳ (v. sup. p. 20) quid sibi velit, adhuc sub iudice lis est.

[2]) de ratione quae inter Aristophanem et Pollucem intercedat accuratius disputare mihi videor quam Ervinus Rohde (de Polluc. font. p. 14 ss.) et Fresenius (p. 12 s.).

Schmidt Qu. Hesych. p. CXXVII). nec praecepta Atticistarum apud Pollucem frequentia ab Aristophane Byzantio non esse aliena consentaneum. sic explicandum est quod Pollucis disputatio in nominum dispositione cum excerptis Aristophaneis congruit, in ceteris vero originem suam dissimulat.

Disputationem de mulierum ἡλικιῶν nominibus unum excerptum M servavit. atque ad hanc Aristophanei capitis partem restituendam et emendandam propter fontium inopiam plus Pollux confert quam ad primam, ut, si aliena additamenta exemeris, excerptum M et Pollux fere invicem sese suppleant.

exc. M: Ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν τὸ μὲν βρέφος καὶ τὸ παιδίον ὁμοίως· μετὰ δὲ ταῦτα παιδισκάριον καὶ παιδίσκιον, καὶ κόριον καὶ κοράσιον [1]), καὶ κορίσκη καὶ παρθενίσκη· μετὰ δὲ ταῦτα παῖς καὶ παρθένος καὶ κόρη· εἶτα ἤδη πάλιν καὶ ταύτῃ ὁ τοῦ γαμεῖσθαι καιρός, εἴη γὰρ ἂν τὸ „πέμπτον ἀμφ' ἤβης", ὡς Ἡρόδοτος [immo Ἡσίοδος: Op. 698] ἀξιοῖ, ὅτε δὴ καὶ νύμφη ἂν κληθείη· μετὰ δὲ τὸν γάμον γυνὴ καὶ μήτηρ. ἤδη καλοῖτ' ἂν καὶ μεῖραξ· καὶ μετὰ ταῦτα γυνὴ νέα, εἶτα μέση, εἶτα πάλιν ὁμοίως προβεβηκυῖα, προπόλιος, εἶτα γραῦς, καὶ πρεσβῦτις ἡ αὐτή, εἶτα ἐσχατόγηρως.

Pollux II 17. 18: Ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν τὰ μὲν πρῶτα ταὐτὰ μέχρι τοῦ παιδαρίου (καὶ γὰρ τοῦτο κοινὸν ἀμφοῖν θηλειῶν τε καὶ ἀρρένων), τὰ δ' ἐφεξῆς παιδίσκη, κόριον παρ' Εὐπόλιδι, κόρη, κορίσκιον· τὸ γὰρ κοράσιον εἴρηται μέν, ἀλλὰ εὐτελές, ὥσπερ καὶ τὸ κορίδιον. . . καὶ Φρύνιχος μὲν ὁ κωμικὸς τὰς νέας ἀφήλικας λέγει· „ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀφήλικες" (Mein. Com. II 604). Φερεκράτης δὲ τὴν γεραιτάτην ὡς ἀφηλικεστάτην, ὡς καὶ Κρατῖνος ἀφήλικα γέροντα. ἐρεῖς δὲ παρθένος ὡραία γάμου. . μεῖραξ, μειρακίσκη . . . γυνή. . . γραῦς, καὶ ὡς Ἰσαῖος γεραιτέρα, γραῖα, καὶ ὡς Θεόπομπος ὁ κωμικὸς „πρεσβῦτις, φίλοινος, μεθύση, οἰνοκάχλη, κοχώνη" (Mein. Com. II 822), τὰ δὲ λοιπὰ τὰ αὐτὰ τοῖς ἄρρεσιν οἷον ἐσχατόγηρως, βαθύγηρως καὶ τὰ τοιαῦτα.

παιδάριον M omittit: iure Pollux Atticistarum praecepta secutus observat promiscue usurpari. cf. Ar. Vesp. 568 „τὰ παιδάρι' εὐθὺς

[1]) unam hanc glossam ex hoc capite servavit frg. Par. § 11 καὶ κοράσιον, ἡ κόρη.

ἀνέλκει | τὰς θηλείας καὶ τοὺς υἱεῖς". idem testantur Phot. lex. rhet. Bekk. 298, 10 Moeris 207, 32 Suid. — vocabulum παιδίσκιον (M) alibi nusquam invenitur; itaque Nauck (Mélanges Gréco-Romains p. 175) e Polluce παιδίσκη legendum censuit. equidem nescio an utrumque tenendum sit, ut παιδίσκη in M παιδίσκιον apud Pollucem exciderit. contrarium accidisse videtur in κορίσκη (M) et κορίσκιον (Poll.). — non iustum locum in M accepit μεῖραξ vocabulum, quod post κόρη vel παρθένος transponendum est coll. exc. ἐπ' ἀρρένων et Polluce. fragmentum huius disputationis exhibere videtur Eust. p. 1164. 20 ὑποκοριστικώτερον δὲ παιδίσκου τὸ παιδισκάριον.[1]) θῆλυ δὲ ἐκείνου ἡ παιδίσκη, ὡς καὶ τοῦ μειρακίσκου ἡ μειρακίσκη. cf. Ar. Ran. 409 Plut. 963. — κόριον κοράσιον κορίσκη sine differentia in M recensentur, Pollux κοράσιον (et κορίδιον) improbat cum Atticistis: cf. Phryn. Ecl. p. 73 κόριον ἢ κορίδιον ἢ κορίσκη λέγουσι, τὸ δὲ κοράσιον παράλογον. Phot. παιδισκάριον· κοράσιον δὲ οὐ λέγεται. ἀλλὰ καὶ κεκωμῴδηκε Φιλιππίδης ὡς ξενικόν (Mein. Com. IV 477). itidem propter ἀφῆλιξ vocabuli usum Phrynichum comicum vituperat Phrynichus Atticista Ecl. p. 84 Phryn. Bekk. 1, 1. cf. lex. Bekk. 470, 21 Suid. ἀφηλικέστερος. — μεῖραξ vocabulum Aristophanes Byzantius et de adulescentibus et de puellis memoravit: Pollux rursus Atticistas sequitur, qui μείρακας non dici nisi puellas iubent: cf. Ael. Dion. ap. Eust. p. 1390, 52 Phryn. Ecl. p. 212 Ammon. p. 93 Moeris 203, 19. — προπόλιον mulierem senescentem dicit M, ὑποπόλιον virum senescentem Eust. et M; Nauck (p. 97 n. 20) ὑποπόλιον corruptum et προπόλιον legendum esse existimavit. sed videtur Aristophanes utramque formam probasse: quam sententiam confirmat Pollux II 12. — ἐσχατόγηρως de mulieribus dictum ex Aristophane Byzantio affert etiam Eust. p. 1784, 23... καὶ ἔστιν οὕτως ὠμογέρων ὁ λεγόμενος προπόλιος [οὐ πέρας ὁ σῦφαρ. ὡς ἐν ἄλλοις δεδήλωται][2]), ὥσπερ γραὸς ἡ ἐσχατόγηρως κατὰ τὴν τοῦ

[1]) sed falso Eust. de pueris παιδισκάριον accipere videtur, quod non nisi de puellis dicitur. cf. Menand. IV 169. Hesych. παιδισκάριον· τὸ κοράσιον Ἀττικοί· ἐπὶ τῆς ἡλικίας.

[2]) remittit Eustathius ad p. 1330, 7 et p. 1762, 17, ubi ex alio quodam fonte senum nomina recenset ὠμογέρων, γέρων, πέμπελος, σῦφαρ: p. 1330. 7 ὠμογέρων δὲ ἡλικία πρεσβυτική, μεθ' ἣν γέρων, εἶτα πέμπελος, ἔπειτα σῦφαρ, καθὰ καὶ Λυκόφρων οἶδεν. p. 1762, 17 ὠμογέρων μὲν γὰρ ἡλικία γέροντος ἄρτι παραλλάξαντος τὸν ἀκμάζοντα καὶ ἐλευσομένου εἰς τὸ λέγεσθαι γέρων, εἶτα εἰς τὸ πέμπελος, μετὰ δέ γε εἰς τὸ σῦφαρ. πέμπελος et σῦφαρ nomina non memoravit Aristophanes, quod ipse Eust. indicat p. 1788. 58...

γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους παράδοσιν. [ἴσως γὰρ οὐκ ἐχρὴν ἀνδρὶ τὴν τοιαύτην προσρηθῆναι λέξιν διὰ τὸ ἀδρανὲς καὶ δυσοιώνιστον]. extrema verba inepta adiecit Eustathius, qui non meminerat se ipsum ἐσχατόγηρως vocabulum in ἀρρένων ἡλικίαις bis tradere (p. 727. 1788). cf. Fresen. p. 117 n. 3.

Altera parte capitis περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν Aristophanes animalium cuiusvis aetatis nomina recensuit. ac de mansuetis quidem animalibus disputationem integriorem quam cetera capita Aristophanea exhibent M et Eustathius p. 1625. 32. initium disputationis tribus locis tractavit Eust.: p. 1625, 32. 877, 49. 1648, 53. singulis animalium generibus in M praecedunt appellationes pastorum gregumque his formulis: οἱ δὲ...νέμοντες..., τὸ δὲ πλῆθος... Eust. p. 1625, 32 consulto eas omisit, omnes vero simul congessit p. 1648, 53. tertio denique loco (p. 877, 49) fideliter fontem expressit, disputationi de μῆλα et μηλωτή vocabulorum usu praemissis nominibus pastoris gregisque ovium; incipit autem a generali observatione αἰπόλων καὶ συβωτῶν καὶ τῶν ἄλλων γένος ὁ νομεύς. quae verba quid sibi velint, ignorare videtur Fresenius. qui cum de priorum locorum (p. 1625. 1648) ratione recte disputaverit, de verbis descriptis sic iudicat (p. 61): „peculiare autem disputationis Aristophaneae membrum haec verba mihi esse videntur.“ in appendice vero his verbis cum locum tribuit (44), ut νομεύς nomen nisi de ovium pastore non dici credas. initium totius disputationis illis verbis significari manifestum est: νομεύς glossa ante num. 33 append. Fresen. transponenda est. Eustathi verba τὰ τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους ἔχοντα οὕτω πως indicant non continua omnia describi. sed inter νομεύς glossam et verba οὕτω δὲ καὶ ποιμένων aliquid omitti (nempe disputationem de capris). excerpti M quoque verba αἰπόλος μὲν ὁ τῶν αἰγῶν νομεύς vocabulum νομεύς in initio exstitisse demonstrant. nam in ceteris generibus constanter codicis M librarius hac formula utitur: οἱ δὲ...νέμοντες. verba αἰπόλων καὶ συβωτῶν καὶ τῶν ἄλλων γένος ὁ νομεύς ille omisit, nomen vero νομεύς cum sequentibus coniunxit: αἰπόλος μὲν ὁ τῶν αἰγῶν νομεύς.

Consulto Eust. p. 1625 omnia praetermisit quae p. 877 et p. 1648 satis accurate tractavit. p. 1648 praeter pastorum gregumque nomina nihil fere exhibet, quin p. 877 legatur: atque eadem breviter

ταῦτα ὁ Ἀλεξίων, μὴ εἰπὼν καὶ τίς ὁ πέμπελος (Lyc. 125) καὶ ὁ παρὰ τῷ Λυκόφρονι (793) σῦφαρ, ἀλλ' ὡς εἰκὸς διὰ τοῦ ἐσχατόγηρως συνδηλώσας καὶ αὐτούς. nec Pollux memorat.

tertium repetiit p. 1828, 56. Nauck eos locos non receperat in fragmenta capitis περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν (v. Nauck p. 197), nec potuit recipere, quoniam nihil in eis invenitur quod ad animalium ἡλικίας pertinere videatur. exhibent enim praeter pastorum gregumque nominum collectionem doctam de μηλωτῇ οἰέῃ μῆλα πρόβατα vocabulorum usu disputationem. depromptos esse locos e capite περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν reliquiae docent in M servatae.

Excursum de μῆλα et πρόβατα vocabulis excipiunt in M equorum pastorum gregumque nomina, adduntur etiam equilium appellationes ἱπποφόρβια μάνδραι, ἡλικιῶν vero equorum nomina exciderunt. apud Eustathium de equis nihil invenimus (nisi quod p. 1648 pastorum nomina ἱππονόμοι et ἱππεπόλοι memorantur). lacunam supplendam esse conicio glossis λειπογνώμων et ἄβολος ἵππος, quae in excerpto M non commemorantur. λειπογνώμων glossam egregie illustravit Eust. p. 1404, 59 (Nauck frg. 2): |ἔτι ἐκ τοῦ βάλλειν ἢ τῆς βολῆς καὶ ὁ πρωτοβόλος ἵππος, οὗ χρῆσις ἐν τῷ· | τὰ τέλεια ἐπὶ πλείστων γενῶν καὶ κατηρτυκότα λειπογνώμονα καλεῖται, διὰ τὸ μηκέτι ἔχειν ὀδόντας τοὺς γνώμονας καλουμένους, οἷς ἐπιγινώσκουσιν οἱ ἔμπειροι τοὺς πρωτοβόλους. ὁ δὲ τοῦτο γράψας Ἀριστοφάνης λέγει καὶ Ἀττικήν τινα δωδεκῆδα θύεσθαι λεγομένην λειπογνώμονα, οἷον τελείαν. καὶ ὅτι ἔνιοι τὸν ῥηθέντα ὀδόντα οὐ γνώμονα καλοῦσιν, ἀλλὰ γνῶμα, οἷον „νέα δ' ἔτ' ἐστίν· οὐχ ὁρᾷς; καὶ γνῶμ' ἔχει". καὶ πάλιν „γνῶμα γοῦν βέβληκεν ὡς οὐδ' ἑπτέτις" (Mein. Com. IV 627).[1] proprie λειπογνώμων de equis dicebatur (cf. Eust. p. 1627, 14), tum vero ad ceteros quadrupedes translatum est. maxime Pollucis consensu (I 182) commoveor ut de λειπογνώμων vocabulo egisse Aristophanem suspicer, ubi equorum nomina illustravit.[2] cum λειπογνώμων vero glossa coniungendam esse arbitror ἄβολος ἵππος paullo post ab Eustathio p. 1405, 19

[1] ab Aristophaneo loco supra descripto prorsus secernendus est alter Eustathi locus p. 1627, 14, cuius gemelli exstant apud Etym. Mg. 3, 54 Zonar. p. 3 (et Eudemum teste Bekkero): quo e consensu efficitur Eustathium p. 1627, 14 hausisse e lexico rhetorico. falso igitur Nauck p. 100 de hoc loco iudicavit: „in quo Aristophanis grammatici agnoscimus vestigia."

[2] Fresenius (p. 59 n. 1) λειπογνώμων glossa supplendam esse putat lacunam ab Eust. p. 1625, 45 verbis σὺν δὲ ἄλλοις διαφόροις παραδίδωσι καὶ ὅτι indicatam. at eam ipse Eust. supplevit p. 1752, 11 (συῶν ἡλικίαι). — ceterum idem fecit Ar. Byz. cum nomine πῶλος, quod in asini ἡλικίαις profert, cum de aliis quoque dicatur: cf. exc. M τούτων δὲ πάντων τὰ νεώτατα πῶλοι, πρὸς δὲ καὶ τῶν καμήλων καὶ ἐλεφάντων.

his verbis explicatam...καὶ ὁ ἄβολος ἵππος ὁ μηδέπω, φασίν, ἐκβεβληκὼς πῶλος τὸν εἰρημένον γνώμονα ὀδόντα. verbis τὸν εἰρημένον remittit ad excerptum Aristophaneum paullo ante a se laudatum.

In eis quae sequuntur de mulis asinis bubus invicem se supplent Eust. et M. omisit Eust. glossas ὀρεωκόμοι, ὀρεῖς, ὀνοφορβοί, πῶλοι, M ὑποζύγιοι, πόρτιες, κεράδες[1]) et glossae βούβαλις testimonia ex Aeschylo et Sophocle laudata. de vitulorum nominibus discrepat M ab Eustathio; cum hic in illis recensendis sexum non discernat: τὰ δὲ νέα δαμάλαι καὶ δαμάλιες καὶ μόσχοι καὶ πόριες καὶ πόρτιες καὶ πόρτακες, M distinguit: τὰ δὲ νέα ἄρρενα μὲν μόσχοι καὶ πόριες καὶ πόρτακες, θήλεα δὲ δαμάλαι καὶ δαμάλιες [καὶ βουβάλιες].[2]) quae distinctio num Aristophanis sit valde dubito (cf. Fresen. p. 119 n. 5). nam quod de μόσχος et πόρις nominibus praecipitur falsum est. μόσχος promiscue usurpabant: de vitulo Plat. Apol. 20a Crat. 393c, de Api Aegyptiorum Herod. III 28, de leone Eur. Bacch. 1184; de vitula Eur. Iph. Aul. 1113 Bacch. 736 Cycl. 389. idem a tragicis poetis de hominibus promiscue usurpatum est: de puero e. g. Eur. Iph. Aul. 1623, de puella e. g. Eur. Hec. 205. 526. πόρις omnibus locis vitulam significat: κ 410 (ubi schol.: πόριες· νέαι βόες, μόσχοι) Eur. Suppl. 629 Bacch. 737 Arat. 1120. πόρτις vitulam significat E 162 hymn. Cer. 174 Soph. Trach. 539 aliis locis, vitulum duobus locis Aesch. Suppl. 42. 313 (ubi Διὸς πόρτις appellatur filius Ius et Iovis). cf. Hesych. πόρτις· δάμαλις ἢ νέα βοῦς. — πόρταξ non legitur nisi P 4. ubi genus agnosci nequit: scholia πόρταξ idem esse quod πόρις et πόρτις adnotant.

In disputatione de suum nominibus Eustathius p. 1752, 11 Aristophanem grammaticum laudat ἐν τῷ περὶ ἡλικιῶν, cum aliis locis hoc caput iusto titulo laudet περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν. causam perspexit Fresenius (p. 67); Eustathius enim, cum Athenaeum hoc loco excerperet, verba quoque Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ περὶ ἡλικιῶν ex Athenaeo (IX 375 a) descripsit, verba autem grammatici non ex Athenaeo sed e suo Aristophanis λέξεων exemplari deprompsit.

[1]) glossam κεράδες apte βούβαλις glossae adiunctam Fresenius cur τοῦν ἡλικίαις postposuerit, non intellego.

[2]) quod βούβαλις nomen cum vitulis coniunctum est, epitomatoris neglegentiae tribuendum.

Ex hac parte capitis περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν unum locum cum Aristophanis grammatici nomine servavit Hesych. ἴννος· ὁ πῶλος ὁ ἐξ ἵππου πατρὸς καὶ μητρὸς ἡμιόνου, ἄλλοι δὲ ὄνου. Ἀριστοτέλης δέ φησιν ἴννον ἡμίονον ἄρσενα τουτέστιν ὀρέα, τὸν ἐπὶ ὑηλείας ἀναβαίνοντα· (γ)ίννον δὲ ἐξ ἵππου νοσησάσης (cf. Arist. A. H. VI 24, 1). ἄλλοι δὲ ἡμιόνιον ἢ ἱππάριον ἀναῤῥές. Ἀριστοφάνης δὲ τοὺς ἴννους γίνεσθαι ἐξ ἵππου πατρός, ὄνου δὲ μητρός. quae cum M et Eust. p. 1625 concinunt. Aristotelem fortasse Aristophanes excitavit, ut qui philosophi celeberrimi libros studiose tractaret (v. sup. p. 20) eiusque Animalium Historiam in epitomen redigeret (Nauck p. 280. Valentin Rose, Anecd. Gr.-Lat. II p. 1 ss).

Atque duo haec fragmenta nominatim Aristophani tribuuntur ab Athenaeo et Hesychio. sed in Hesychi lexico nec minus apud ceteros lexicographos et apud scholiastas alia non pauca inveniuntur, quae Aristophaneam doctrinam studiose a posteris esse adhibitam demonstrant. agmen ducit Aristarchus Aristophanis discipulus praeclarissimus, cuius observationes Homericae per scholia vetera dispersae non semel discipulum vestigia legisse magistri produnt. quantam vero Aristophanes vel in λέξεσιν carminum Homericorum habuerit rationem, primo oculorum obtutu nemo non videt. de ἰονθάς vocabulo (ξ 50) observavit Aristophanes ὅτι ἐφ' ἡλικίας τινὸς καὶ μεγέθους αὐτό φησιν ὁ ποιητής (Eust. p. 1625): idem igitur esse quod τέλειος existimavisse videtur. probavit Aristarchus teste Apoll. lex. 91, 30 ἰονθάδος· ὁ Ἀπίων τῆς δασείας...διὰ δὲ τοῦ Ἀριστάρχου ὑπομνήματος „ἰονθάδος" ἔνιοι ἀποδιδόασι τελείου κτλ. alii ἰονθάς idem esse quod νέος affirmabant. ἴονθον esse πρώτην τριχῶν ἔκφυσιν. cf. Phryn. Bekk. 44, 23. — quae de μῆλα et πρόβατα nominum usu Aristophanes observavit, omnes descripserunt. primus Aristarchus teste Aristonico schol. K 485: ὅτι μῆλα οἱ νεώτεροι (Aristoph. Byz. Sophoclem et incertum quendam poetam laudat) πάντα τὰ τετράποδα. Ὅμηρος δὲ αἶγας καὶ ὄϊς „μῆλ' ὄϊές τε καὶ αἶγες" (ι 184). v. Lehrs Arist.² p. 100. cf. Apoll. lex. 112, 7 (Hesych.) μῆλα· κοινῶς μὲν πάντα τὰ τετράποδα, ὅθεν καὶ πᾶσα βόρσα ὅ ἐστι πᾶν δέρμα μηλωτὴ λέγεται, κατ' ἐπικράτειαν δὲ τὰ πρόβατα καὶ αἶγες: Et. Mg. 584, 13 Phot. Suid. lex. Bachm. — πρόβασιν apud Hom. β 75 Aristophanes interpretatur τὴν τῶν τετραπόδων βοσκημάτων κτῆσιν (Eust. p. 877. 1648). item Hesych. Tim. lex. Plat. p. 224 πρόβασις· ἡ τῶν βοσκημάτων κτῆσις. Item Aristophanem sequitur Aristarchus ap. Aristonicum schol. Ξ 124 ὅτι

πρόβατα πάντα τὰ τετράποδα κτλ. (Lehrs Arist.[2] p. 101): eadem Apoll. lex. 136, 11. nec aliter Hesych. Phot. Suid. πρόβατα· τὰ τετράποδα. Antiatt. 112, 1 πρόβατα· πάντα τὰ τετράποδα. Ἡρόδοτος τετάρτῳ (IV, 61).[1]) neglegenter sane ab his omnibus πάντα τὰ τετράποδα dictum, cum Aristophanes accuratius τετράποδα βοσκήματα diceret.[2]) — Multae glossae praecipue in Hesychi lexico insunt, quarum primarium auctorem haud difficile agnoscas Aristophanem Byzantium: cf. Hesych. ἐπιπρητῆνες, φάγιλος, γνῶμα, λειπογνώμων, λιπογνώμων, ἄβολος, ὀρεσκόμος, ὀρεῖς, ἀστράβη (Aristophanea interpretatio in fine memoratur, sicut in ἴγνος glossa supra p. 28 descripta), ἀτμαγέλας, γρομφάς. Photiani lexici glossae ad Aristophanem referendae sunt hae: λιπογνώμων, ὀρεωκόμος (=Suid.), ὀρεῖς; in eodem olim exstabat (nunc maiore lacuna deperdita) glossa ἀστράβη: cf. lex. Bekk. 454. 18 Et. Mg. 159, 50 Suid. ἀστράβη.[3])

Iam ut ad eum librum transeamus quo res secundum argumenta dispositae tractantur, Pollux de hoc argumento tribus locis disputavit. ac primum quidem duos similes locos inspiciamus.

Pollux I 249 μέρη δ'ἂν εἴη τῶν κατ' ἀγροὺς βουκόλια, αἰπόλια, ποίμνια. καὶ ὅπου μὲν αἱ βόες ἵστανται βούσταθμα, βοαύλια, βουστάσεις· ὅπου δὲ αἱ ὄϊς καὶ αἱ αἶγες αὐλὴ καὶ σηκός. καὶ ὁ μὲν βουκόλος καὶ βουτρόφος ἂν λέγοιτο καὶ βουφορβός, ὥσπερ ὁ ὑποζευγνὺς αὐτὰς βοηλάτης, ὁ δὲ τῶν προβάτων ἡγεμὼν

Pollux VII 184 νομὴ νομεῖς νέμειν... προβατεῖς ... πρόβατα, προβατοκάπηλος. καὶ αἱ προβάτων ἡλικίαι· τὸν μὲν ἀπὸ γονῆς εἴποις ἂν μοσχίον, τὸν δ'ἐσθίοντα ἄρνα. εἶτα ἀρνειὸν ὃς καὶ ἀρὴν παρὰ τοῖς ποιηταῖς καλεῖται, εἶτα λιπογνώμονα. ποιμένες, αἰπόλοι, ποίμνια, αἰπόλια, ποιμαίνειν, αἰπολεῖν, ποιμνῖται κύνες, αἰπολικοὶ κύνες. ἱπποφορβοί, ἱπποφορβία,

[1]) eundem Herodoti locum laudat Eust. p. 1648. sed Nauck ea verba iure uncis inclusit; Eust. enim Herodotum scholiorum fide excitavit, cf. schol. (B) Δ 476 μῆλα ὁ ποιητὴς τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, Ἡρόδοτος δὲ (πρόβατα) τὰ τετράποδα πάντα. πρόβατα addendum esse vidit etiam Dindorf (Schol. Il. tom. IV p. 411).

[2]) itaque recte quidem Nauck p. 200: „tandem epitomatores tradunt πρόβατα esse πάντα τὰ τετράποδα, qui significatus Homero certe ignotus." non item τετράποδα βοσκήματα: cf. Ξ 124.

[3]) ab Aristophane ἀστράβαι dicuntur οἱ καταμόνας σωματηροῦντες ἡμίονοι. alii nescio qui ἀστράβην „clitellas" esse voluerunt. Aristophanem sequuntur Pollux VII 186 Harp. Moeris 190, 22, utramque explicationem praebent Hesych. lex. Bekk. Suid. Et. Mg. Hellad. (Phot. Bibl. p. 533a).

ποιμήν, ὥσπερ ὁ τῶν αἰγῶν αἰπόλος. οἱ δὲ πάντων τῶν τετραπόδων νομεῖς (v. sup. p. 25). τῶν δὲ προβάτων καὶ αἰγῶν τὰς ἡλικίας ὁ ποιητὴς διακρίνων προγόνους καὶ μετάσσας καὶ ἔρσας ὠνόμασεν. καλεῖται δὲ τῶν μὲν βοῶν τὰ νέα μόσχοι, τῶν δὲ προβάτων ἄρνες, τῶν δὲ αἰγῶν ἔριφοι, ὥσπερ τῶν μὲν αἰγῶν ὁ ἡγεμὼν τράγος, τῶν δὲ οἰῶν κριὸς καὶ κτίλος, τῶν δὲ βοῶν ταῦρος. [τὰ δὲ ῥήματα νέμειν...] συβώτης δὲ ἐρεῖς καὶ συβόσια καὶ συφεοὶ καὶ συφοὶ καὶ χοιροκομεῖα, ἐργμὸς ὑῶν· χοῖροι, ὗες τέλειοι, ὗες ἀγάλακτοι καὶ γαλαθηνοί, καὶ δέλφακες καὶ τὰ ὀψίγονα μετάχοιρα. καὶ ὡς Σοφοκλῆς ἱπποβουκόλοι [Εὐριπίδης coni. Valckenaer coll. Phoen. 28], ἱπποφορβεῖς. βοηλάται. βουφορβοί, βουκάπηλοι, ζευγηλάται, Σοφοκλῆς δ' ἔφη· „ποππύζεται ζευγηλατρίς" (frg. 883). ἀστραβηλάται, καὶ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν ὀνοκίνδιοι καὶ κιλλακτῆρες. ὄνος. ἡμίονος, ἀστράβη, νωτεῖς ἡμίονοι καὶ ζύγιοι....τὸ δὲ τοῦ ἀστραβηλάτου ῥῆμα ἀστραβεύειν Ἱλάτων εἴρηκεν ἐν Ἑορταῖς (Mein. Com. II 628)...Ἀριστοφάνης δὲ καὶ βοηλατεῖν καὶ ὀνηλατεῖν εἶπεν (frg. 598). ὑοπῶλαι [ὑοπόλοι conicio], ὑοφορβοί, συβῶται, συφορβοί, συβώτριαι, χοιροπῶλαι [χοιροπόλοι conicio] Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις (frg. 485). καὶ ὗες σύες, χοῖροι χοιρίδια. δελφάκια. καὶ τὰ ὀψίγονα καὶ σμικρὰ μετάχοιρα. συφεός. ὑφεός, συφός. χοιροκομεῖον. χοιροτροφεῖον δὲ ὅ τε συφὸς καὶ πλέγμα τι. ἐν ᾧ χοῖροι τρέφονται.

Quos locos si inter se et cum Aristophane Byzantio comparaveris, statim eos e diversis fluxisse fontibus intelleges et alterum locum (VII 184) ab Aristophane omnino esse removendum. nam nihil fere is continet quod ad Aristophanem aliquo modo possit referri: est mera verborum synonymorum collectio sine ulla utilitate confecta. id vero quod unum hoc loco utile narratur. προβάτων ἡλικίας dico, ab Aristophanis Byzantii doctrina prorsus discrepat. Aristophanes duas distinguit προβάτων ἡλικίας, τὰ τέλεια (quibus ὄϊς κριός ἀρνειός nomina tribuit) et τὰ νέα (quibus ἄρνες ἀμνοί φάγιλοι nomina ascribit). Pollux (VII 184) quattuor vel potius quinque ἡλικίας recenset: μοσχίον — ἄρνα — ἀμνόν — ἀρνειόν — λιπογνώμονα. accedit quod λειπογνώμων ab Aristophane alio loco tractatum est. sequitur autem Pollux Istrum Callimacheum.

quem ἐν Ἀττικαῖς λέξεσιν illum προβάτων ἡλικιῶν ordinem tradidisse testantur Suid. s. v. ἀμνόν Eust. p. 1627. 12: Ἴστρος ἐν ταῖς Ἀττικαῖς (λέξεσιν)· ἄρνα, εἶτα ἀμνόν, εἶτα ἀρνειόν, εἶτα λειπογνώμονα. μοσχίον δὲ τὸν πρῶτον.[1])

Verum priore loco (I 249) Pollux totus fere ab Aristophane Byzantio pendet, si pauca synonyma exemeris. nulla fere observatio, nullum fere verbum, quod non invenias apud Aristophanem. quod autem gravissimum est, etiam errorem Pollux descripsit quem grammaticus Alexandrinus commisit. ubi de capris disputat. Homericos versus ι 221. 222 sic interpretatur: ὁ δὲ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσείᾳ τὰ τέλεια μὲν προγόνους καλεῖ, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα μετάσσας, τὰ δὲ ἔτι νεώτερα ἔρσας. at poeta non caprarum aetates distinxit sed haedorum (ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων). recte interpretatur Apoll. lex. 135, 10 πρόγονοι· πρωτόγονοι ἄρνες. αἱ δὲ μετὰ ταῦτα γεννώμεναι μέτασσαι λέγονται. ἔρσαι δὲ αἱ ἁπαλαὶ καὶ αἱ ἐν τῷ ἔαρι γεγεννημέναι. itaque iure Nauck (p. 105) indicavit: „si vere Aristophanes scripsit quod scripsisse ab Eustathio traditur, fugacitatis culpa non eximendus est.". errorem non ab Eustathio sed ab Aristophane prodiisse M docet. Pollux (vel potius eius auctor) vero sine ulla dubitatione errorem descripsit: τῶν δὲ προβάτων[2]) καὶ αἰγῶν τὰς ἡλικίας ὁ ποιητὴς διακρίνων κτλ.

Tertius huc pertinet locus Pollucis I 181: Ἱππικὰ ὀνόματα. ἀγέλη ἵππων, ἱπποτρόφος, ἀγελητρόφος, ἱππονόμος, ἱππαγωγός... ἱποφορβός. εἶτα ἵπποι φορβάδες, ἵπποι ἀγελαῖοι...πῶλοι ἄβολοι οἱ πώλων καὶ τελείων μέσοι· οὕτω γὰρ Πλάτων τοὺς δευτεροβόλους ὀνομαζομένους ἐκάλεσεν τελείους. οἱ δὲ γεγηρακότες ἀγνώμονες καὶ λιπογνώμονες· γνώμων γὰρ λέγεται ὁ ἀποπίπτων ὀδούς. τῆς ἡλικίας ὢν γνωριστικός. Aristophaneam esse doctrinam facile intellegitur. ἀγέλην etiam de equis usurpari nemo observavit praeter Aristophanem (M) et Pollucem (cf. T 281 Anaxandr. Com. III

---

[1]) corrupta Eustathi verba ἐλέγετο δὲ καὶ μοσχίας ὁ τριέτης κριός e Suida et Hesychio corrigenda sunt in μοσχίον (δὲ τὸν πρῶτον)· ἐλέγετο δὲ καὶ (ἀρνειὸς) ὁ τριέτης κριός. cf. Hesych. ἀρνειός· ὁ τριέτης κριός. — falso Lobeck Prol. p. 31 Eustathium p. 1627 ex Aristophane hausisse contendit: quem errorem non refutavit Nauck p. 107 n. 42. — Pollux verbis ὃς καὶ ἀρὴν παρὰ τοῖς ποιηταῖς καλεῖται (quae Eust. Suid. omittunt) quid sibi velit non perspicio.

[2]) ad oves et capras refert versus Homericos, rectius ille quam excerpta Aristophanea.

182 v. 24). item nemo ἱπποπόμος nomen tradidit.[1]) maxime autem ab Aristophane Pollucem pendere demonstrant glossae πῶλοι ἄβολοι, λιποπώμονες, γνώμων.[2]) itaque hoc praecipue Pollucis consensu nisus in equorum ἡλικίαις eas glossas locum habuisse conieci (v. sup. p. 26). Pollucis igitur auxilio equorum ἡλικίαι apud Aristophanem Byzantium fortasse sic restituendae sunt: ἵππων οἱ τέλειοι λειποπώμονες...οἱ δὲ νέοι πῶλοι, μέσοι δὲ ἄβολοι ἵπποι.

Extremam huius capitis partem, disputationem de feris animalibus et de avibus supplere licet ex Aeliani Natura Animantium VII 47. M in hac parte tantam epitomatoris neglegentiam prae se fert, ut nihil fere utilitatis praeberet, nisi Eustathius et Aelianus subvenirent: permulta ille omisit, cetera vel contraxit vel conglutinavit, passim meras glossas servavit interpretationibus omissis. nec Eustathius in his eandem curam diligentiamque praestitit quam in superiore parte. Aeliano vero ne iusto plus fidei habeamus maxime cavendum est: ne is quidem celeberrimi grammatici observationes satis magna fidelitate expressit. sed videtur non iam integrum ad manus habuisse exemplar, perpauca praebet quae in excerptis Byzantinis exstitisse non videantur.

Initio disputationis Aristophanes Byzantius pullorum omnium ferarum nomina congessit: omnia omisit M, pauca descripsit Eust. (p. 1625), multo plura Aelianus.[3]) secutae sunt ἐλάφων ἡλικίαι in M et apud Eustathium traditae. quod Aelianus eas omisit, causam repperisse mihi videor. huc enim pertinere videntur quae de Anacreontis quodam versu ex Aristophane Byzantio profert Aelianus N. A. VII 39: Ὅσοι λέγουσι θῆλυν ἔλαφον κέρατα οὐ φύειν, οὐκ

[1]) ἱπποπόμος in libris exstat Soph. Ai. 232 („καὶ βοτῆρας ἱπποπόμους"), sed in cod. Laur. „ό in litura alius litterae et ους ex ας facto" (Dindorf). e Porsoni coni. legitur ἱπποκόμας.

[2]) cetera testimonia partim corrupta sunt: Phryn. Bekk. 49, 33 Hesych. ἄβολος schol. Plat. Legg. p. 453. lex. Bekk. 322, 2.

[3]) Aeliani verba παρδάλεων δὲ σκύμνοι τε καὶ ἄρκηλοι ex Eustathio emendanda esse sic: παρδάλεων δὲ σκύμνοι (καὶ παρδαλιδεῖς, ἄρκτων δὲ σκύμνοι) τε καὶ ἄρκηλοι monuit Nauck p. 115. Fresenius (p. 120 n. 3) sequentia verba εἰσὶ δὲ οἳ φασι γένος ἕτερον τῶν παρδάλεων τοὺς ἀρκήλους εἶναι delenda esse censet non dubitans „quin addita sint aut a librario qui Aeliani verba aut, quod equidem malim, ab Aeliano qui Aristophanis verba mutilata legerit". verba illa sana sunt, si pro τῶν παρδάλεων scripseris τῶν ἄρκτων. cf. Hesych. ἄρκηλα· ὠόν [ζῷον Nauck]. Κρῆτες τὴν ὄστριχα. iam apparet errorem esse ipsius Aeliani, non librariorum.

αἰδοῦνται τοὺς τοῦ ἐναντίου μάρτυρας, Σοφοκλέα μὲν εἰπόντα „νομάς τέ τις κεροῦσσ' ἀπ' ὀρθίων πάγων | καθεῖρπεν ἔλαφος", καὶ πάλιν „ἄρασα μύξας — ‹ καὶ κερασφόρους | στόρθυγγας εἶρφ' ἕκηλος". καὶ ταῦτα μὲν ὁ τοῦ Σοφίλλου ἐν τοῖς Ἀλεάδαις (frg. 110). ὁ δὲ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ (v. Dindorf ad Iph. Aul. 1532)

„ἔλαφον δ' Ἀχαιῶν ἐνθήσω φίλαις
„κεροῦσσαν, ἣν σφάζοντες αὐχήσουσι σὴν
„σφάζειν θυγατέρα".

ἐν δὲ τοῖς Τημενίδαις τὸν Ἡράκλειον ἆθλον κέρατα ἔχειν ὁ αὐτὸς Εὐριπίδης φησι τὸν τρόπον τόνδε ᾄδων

„ἦλθεν δ'
„ἐπὶ χρυσόκερων ἔλαφον, μεγάλων
„ἄθλων ἕνα δεινὸν ὑποστάς
„κατ' ἔναυλ' ὀρέων ἀβάτους ἐπί τε
„λειμῶνας ποίμνιά τ' ἄλση" (frg. 740).

ὁ δὲ Θηβαῖος μουσοποιὸς ἔν τινι τῶν ἐπινικίων ὑμνεῖ λέγων

„Εὐρυσθέος ἔντυ' ἀνάγκα πατρόθεν
„χρυσόκερων ἔλαφον θήλειαν ἄξονθ' " (Olymp. III 28).

καὶ Ἀνακρέων ἐπὶ θηλείας φησίν „οἷά τε νεβρὸν νεοθηλέα
„γαλαθηνόν, ὅς τ' ἐν ὕλῃ κεροέσσης
„ὑπολειφθεὶς ὑπὸ μητρὸς ἐπτοήθη" (frg. 52).

πρὸς δὲ τοὺς μοιχῶντας τὸ λεχθὲν καὶ μέντοι καὶ φάσκοντας δεῖν ἐροέσσης γράφειν ἀντιλέγει κατὰ κράτος Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος καὶ ἔμεγε αἱρεῖ τῇ ἀντιλογίᾳ. impugnat Aristophanes Zenodotum, qui ἐροέσσης scripsit pro κεροέσσης teste schol. Pind. Ol. III 52, ubi idem Anacreontis frg. legitur[1]). totusne locus quem descripsi an Anacreontis tantum versus ex Aristophane deprompti sint ab Aeliano dubitari potest: prius vero probabilius videtur coll. Pollucе V 76, ubi Anacreon et Sophocles eodem modo coniunguntur (etsi uterque vituperatur quod cervas κεροέσσας dixerit): Τῶν δὲ ἐλάφων ἄκερως μὲν ἡ θήλεια, ὁ δ' ἄρρην κερωφόρος ἢ κερασφόρος ἢ κεράστης... καὶ Ἀνακρέων μὲν σφάλλεται κεροέσσαν ἔλαφον προσειπών, καὶ Σοφοκλῆς κεροῦσσαν τὴν Τηλέφου τροφόν. Ὅμηρος δὲ ὀρθῶς λέγει „ἀμφ' ἔλαφον κεραόν" (Λ 475). in capite autem περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν illa exstitisse iure coniecit Nauck (p. 61), quoniam de editione Anacreontis ab Aristophane curata vel diorthosi nihil accepimus.

[1]) idem servavit Athen. IX 396d, unde Eust. p. 711, 34 haec habet: φέρεται δὲ καὶ Ἀνακρέοντος χρῆσις αὕτη· „οἷά τε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθηνόν." Athenaeo opponit Aristophanem Byzantium verbis ἕτερος δέ τις γράφει οὕτω κτλ.

locum vero quem significavi magis illi observationi convenire arbitror quam cui Nauck eam vindicavit[1]).

Cervos sequuntur lepores, vulpes, apri. vulpium nomina omisit Eust., aprorum appellationes uberius tractat quam M et Aelianus. desinunt M et Aelianus in voce μονιοί et omittunt observationem de significatione vocabuli χλούνης bis ab Eustathio traditam (p. 772, 58. 1872, 13)[2]).

Finis capitis valde mutilatus et corruptus ad nos pervenit. M caprearum nominibus ὀρκάδες ζόρκες πρόκες adiungit haec: τὰ δὲ νέα τούτων ὄβρια καὶ ὀβρίκαλα, quae ad ὀστρίχους referenda esse testantur Ael. et Eust. p. 1625. tum in M sequuntur haec: τὰ ἔμβρυα δὲ τὰ ἀρτιγέννητα καὶ ψάκαλα. ap. Eust. p. 1625 haec: ἔμβρυα δέ τινα καὶ ἀρτιγενῆ δὲ ψάκαλα λέγει καλεῖσθαι [καὶ ὀρταλίχους[3])], p. 777, 62 ... καὶ ὅτι ψάκαλα τὰ ἔμβρυα καὶ τὰ ἄρτι δὲ γεγονότα. quibus comparatis in M καί inserto sic legendum videtur: τὰ ἔμβρυα δὲ καὶ τὰ ἀρτιγέννητα καὶ ψάκαλα (scil. καλοῦσιν). at valde discrepat Aelianus, qui haec scribit: τὰ δὲ ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἔμβρυα καλοῦσι. τὰ δὲ τῶν ὀρνίθων καὶ τὰ τῶν ὄφεων καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων ἔνιοι ἔμβρυα καὶ ψακάλους [ψάκαλα l.] καλοῦσι, ὧν εἰσι καὶ Θετταλοί. recte de hoc loco disputavit Fresenius (p. 26 n. 2), qui Aeliani locum probabiliter hunc fere in modum restituere conatus est: τὰ δὲ ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἔμβρυα καλοῦσι. τὰ δὲ τῶν ὀρνίθων καὶ τὰ τῶν ὄφεων καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων (ἔκγονα τὰ ἐν τοῖς ὠοῖς ἔτι ὄντα ὡσαύτως)[4]). ἔνιοι (δὲ) ἔμβρυά (τινα καὶ ἀρτιγενῆ)[5]) καὶ ψάκαλα λέγουσιν, ὧν εἰσι καὶ Θετταλοί.

Apud lexicographos huius partis capitis Aristophanei reliquiae perpaucae inveniuntur. ad Aristophanem referendae videntur Hesychi glossae plerumque vel mutilatae vel corruptae ἀχαΐναι, σπαθίνης, δασύπους, ταχίνης, σκαφώρη, κίδαφος, κιδαφίων, μολόβρια, μονιός, ψακαλοῦχοι, ψά[ι]καλα, ὀρτάλιγοι: quae quidem nihil fere ad Aristophanem supplendum vel emendandum conferunt. maxime

[1]) coniungi voluit cum κεράδες glossa a solo Eustathio tradita: sed ea et ipsa falsam sedem obtinere et huc trahenda videtur. cf. schol. Ap. Rh. IV 175.

[2]) Eustathi verba (p. 1817, 18) ὅν, φησι, Νεοπτόλεμος κτλ. num ex Aristophane sint dubito: praestat cum Nauckio (p. 119 n. 70) φασίν scribere, ut Eust. illa ex scholiis deprompserit: cf. schol. ρ 219.

[3]) καὶ ὀρταλίχους Eust. inepte de suo adiecit.

[4]) adiecit Fresenius sine ulla causa ἔτι δὲ καὶ νεοττούς: nusquam νεοττός idem est quod ἔμβρυον.

[5]) rectius cum M et Eust. p. 777 scribendum: ἔνιοι δὲ τὰ ἔμβρυα καὶ τὰ ἀρτιγέννητα καὶ ψάκαλα λέγουσιν.

vero et in hac parte ab Aristophane pendet Pollux V 15[1]): καλεῖται δὲ τὰ μὲν τῶν λεόντων ἔκγονα σκύμνοι, τὰ δὲ τῶν ἄρκτων ἀρκτύλοι, τὰ δὲ τῶν ἐλάφων νεβροί, τὰ δὲ τῶν ἀλωπέκων ἀλωπεκιδεῖς, τὰ δὲ τῶν λύκων λυκιδεῖς καὶ τὰ τῶν λαγωῶν λαγιδεῖς καὶ λαγίδια, παρὰ Ξενοφῶντι (Cyneg. III, 15) δὲ καὶ λάγια. ἐφ' ὧν δ' οὐκ ἔστιν ἴδιον ὄνομα, τὰ τούτων τέκνα καλεῖται σκυλάκια ἢ σκυμνία. τὰ δὲ πάντων τῶν ἀγρίων τέκνα ὀβρίκαλα οἱ ποιηταὶ καλοῦσι καὶ ὄβρια[2]). quae si cum Aelianeo excerpto comparaveris, quin ab Arist. Byzantio originem duxerint non dubitabis.

Superest ut indicem scriptorum subiciam quorum testimonia attulit Aristophanes grammaticus. laudantur in hoc capite

Homerus: v. ἔριφοι: ι 221. v. ἰονθάς: ξ 50. v. πῶυ. μῆλα: ι 184. ξ 106. v. πρόβασις: β 75.

Hesiodus: v. νόμφη: Op. 698.

Archilochus: v. πρόξ: frg. 188.

Hipponax: v. γρόμφις: frg. 67. v. μολοβρίτης: frg. 77.

Anacreon: v. ἔλαφος: frg. 52.

Lasus: v. λύγξ: frg. 3.

Pindarus: v. πρόβατα: frg. 312. 313 (v. ἔλαφος: Ol. III 28)[3]).

Simonides: v. πρόβατα: frg. 247.

Aeschylus: v. βούβαλις: frg. 316. v. ὀβρίκαλα: Ag. 143. frg. 43.

Sophocles: v. μῆλα: frg. 911. v. βούβαλις: frg. 859. v. ψάκαλα: frg. 962 (v. ἔλαφος: frg. 110)[3]).

Euripides: v. ἄπιχθυς: frg. 368[4]). v. ὀβρίκαλα: frg. 619. (v. ἔλαφος: frg. 851. 740)[3]).

Achaeus: v. νεοττός: frg. 45.

Hermippus comicus: v. ὦα: Mein. Com. II 405.

Callimachus: v. ἀπόθριξ: frg. 341.

accedunt versus incerti poetae ap. Eust. p. 877. 1648 „μῆλα βόας κεραοὺς καὶ ὄϊς καὶ πίονας αἶγας," et duo versus comici ad γνῶμα glossam laudati (Mein. Com. IV 627. v. sup. p. 26).

[1]) V 76 Pollucem adversari Aristophani supra dixi p. 33.

[2]) dedi scripturam codicis Pal. C: Bekker e ceteris codd. falso ὀβρίκια...καὶ ὀβρίας scripsit.

[3]) apud Ael. N. A. VII 39: v. sup. p. 32. 33.

[4]) Eust. p. 1720, 25 dicit Ἀριστοφάνους χρῆσιν ἐξ Ἐρεχθέως, voluit Εὐριπίδους: cf. Dindorf Aristoph. frg. 480. fortasse Aristoph. Byz. Euripidem et Aristophanem laudavit: cf. Pollux VI 42.

Haec fere tertia pars est opusculi philosophorum ordini traditi. cetera tempore quam potero proximo publici iuris faciam.

VITA

Natus sum Zempelburgi in oppido provinciae Borussiae occidentalis postridie Id. Ian. a. h. s. LVI patre Heimanno matre Lina e gente Kroll, quos parentes carissimos ut ad summam senectutem integros Deus servet semper oro. fidem profiteor iudaicam. litterarum primordiis in schola urbis patriae eruditus et a Iosepho fratre dilectissimo, qui quantum de me sit meritus dicere vix possum, primis linguae latinae elementis imbutus anno LXVI in quartum ordinem receptus sum gymnasii Culmensis, quod etiam nunc floret auspiciis v. ill. Adalberti Lożyński. annis septem transactis maturitatis testimonium adeptus auctumno anni LXXIII hanc adii almam matrem Viadrinam studiis operam daturus philologicis et historicis. scholas frequentavi virorum ill. Bobertag, Dilthey, Erdmannsdörffer, Förster, Freudenthal, Hertz, Iunkmann, Ludwich, Neumann, Partsch, Pfeiffer, Reifferscheid, Rossbach, Stenzler. per quinque semestria sodalis fui seminarii regii philologici, cuius exercitationes moderantur v. ill. Hertz, Reifferscheid, Rossbach. seminarii regii historici exercitationibus, quibus v. ill. Neumann praeest, sodalis ordinarius interfui per duo semestria. omnibus praeceptoribus, imprimis viris optime de me meritis Martino Hertz, Augusto Reifferscheid, Carolo Neumann, Arthuro Ludwich (nunc Regimontano), gratiam maximam habeo semperque habebo.

THESES

I. Thuc. II 4, 5 τὸ δὲ πλεῖστον καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμμένον ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους. καὶ αἱ πλησίον θύραι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ vocabulum πλησίον delendum esse censeo.

II. Lys. XII 43 verba συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν συνωμοτῶν sic transponenda sunt: συναγωγεῖς μὲν τῶν συνωμοτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν πολιτῶν.

III. Nunquam ephetae in Aréopago iudicaverunt.

IV. Fabium Pictorem Diodori Siculi auctorem fuisse nego.

V. Mommseni (Chron. Rom.[2] p. 315) et Pluessi (De Cinciis rerum Romanarum scriptoribus) de Cincio grammatico coniecturas falsas esse iudico.

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google